

**UCHWAŁA NR LII/472/2021
RADY MIEJSKIEJ W ŻNINIE**

z dnia 29 grudnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.²⁾)

uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w treści stanowiącej załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Żnina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

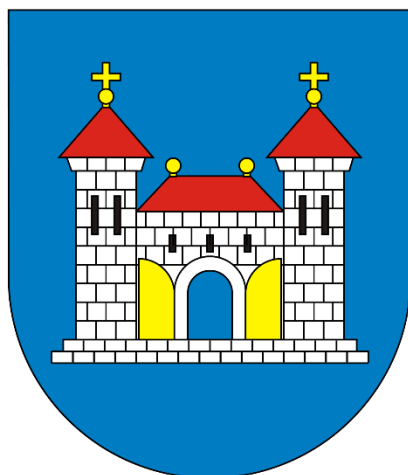
---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1834.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 159 i poz. 1006.

Załącznik do uchwały Nr LII/472/2021
Rady Miejskiej w Żninie
z dnia 29 grudnia 2021 r.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Żnin na lata 2022-2024

1. Wprowadzenie	2
1.1 Podstawy prawne Programu	3
2. Dane statystyczne	6
2.1 Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie	7
2.2 Dane Komendy Powiatowej Policji w Żninie	15
3. Diagnoza aktualnej sytuacji	17
A. Diagnoza dorosłych	17
3.A.1 Najpoważniejsze problemy społeczne	19
3. A.2 Problem alkoholowy	23
3.A.3 Zjawisko przemocy	28
B. Dzieci i młodzież	36
3.B.1 Zjawisko przemocy domowej	35
3.B.2 Zjawisko przemocy w szkole	39
C Podsumowanie i wnioski z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych	44
4. Kierunki i cele programu	49
A. Zasady działania programu	49
B. Beneficjenci	49
C. Cel główny	49
D. Cele strategiczne, adresaci, cele operacyjne, działania	48
E. Monitorowanie, sprawozdawczość i źródła finansowania	54

1. Wprowadzenie

W Polsce mieszka około 6 milionów dzieci (5771,4 tys. osób w wieku 0-14 lat) i stanowią one 15% całej populacji. Zarówno liczba, jak i udział dzieci w ogólnej populacji maleje nieprzerwanie od połowy lat 80-tych ubiegłego wieku. 83% dzieci w Polsce wychowuje się w rodzinach pełnych. 92% rodzin wielodzietnych to rodziny pełne. Natomiast blisko 17% z ogółu rodzin to samotni rodzice z dzieckiem (najczęściej matki).¹

Rodzina to podstawowa jednostka społeczna. Budowanie i funkcjonowanie całego społeczeństwa opiera się właśnie na niej. Rodzina jako najważniejsze i fundamentalne środowisko w życiu człowieka wpływa na kształtowanie się jego osobowości, systemu wartości, poglądów, celów i stylu życia. Dom rodzinny powinien być utożsamiany właśnie z poczuciem bezpieczeństwa, tak fizycznego jak i emocjonalnego.

Obowiązkiem każdej Gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Uwagę skupić należy nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny.

Czynniki wpływające na dezintegrację rodziny to:

- niewydolność wychowawcza rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci,
- niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych,
- brak stabilizacji zawodowej i materialnej,
- niezaradność życiowa członków rodziny,
- alkoholizm jednego lub obojga rodziców,
- karalność sądowa,
- przejawy psychopatii.

Niestety często niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

---

¹ Źródło: GUS stan na 20.10.2021 r

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości oraz norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniu, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą najbardziej optymalną i skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów Gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinie zastępczej.

1.1 Podstawy prawne Programu

Jednym z rozwiązań w systemie Pomocy Społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na wspieraniu rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, podniesienie ich samooceny, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Asystent, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz kierunkuje działania w taki sposób aby przynosiły one zamierzone efekty. W ramach ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" poszerzył się zakres działań asystenta rodziny. Powierzono mu funkcję koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także wsparcia rodzin dzieci, u których zostało zdiagnozowane "ciężkie i nieodwracalne upośledzenie", a także nieuleczalna choroba zagrażająca życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu".

Program wspierania rodziny będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny, jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Zgodnie z artykułem 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych Gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na Gminy zadania, do których należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
4. finansowanie:
  - a. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
  - b. kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,

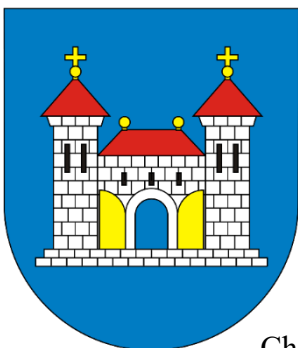
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie Gminy.

Program Wspierania Rodziny Gminy Żnin na lata 2022-2024 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2020 poz.821 z późn.zm.),
2. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin “Za życiem” (Dz.U.2020 poz.1329),
4. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie (Dz.U.2021 poz. 1249),
5. ustawę z dnia 20 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2020 poz.2050),
6. ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020 poz. 1359),
7. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn. zm.).

2. Dane statystyczne

Gmina Żnin znajduje się w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie Żnińskim.

Obszar gminy Żnin zajmuje 250,43 km², z czego aż 81% to użytki rolne. Gmina stanowi 25,42% powiatu Żnińskiego, który został utworzony w 1995 roku w ramach reformy administracyjnej. Gmina Żnin ma charakter miejsko-wiejski i składa się z następujących sołectw: Białozewin, Bożejewice, Bożejewiczki, Brzyskorzystew, Brzyskorzystewko, Cerekwica,

Chomiąza Księża, Dobrylewo, Dochanowo, Gorzyce, Jadowniki Bielskie, Jadowniki Rycerskie, Januszkowo, Jaroszewo, Kaczkowo, Kaczkówko, Kierzkowo, Murczyn, Murczynek, Nadborowo, Paryż, Podgórzyn, Podobowice, Redczyce, Rydlewo, Sarbinowo, Sielec, Skarbienice, Słabomierz, Słębowo, Sobiejuchy, Sulinowo, Sulinowo Bekanówka, Ustaszewo, Uścikowo, Wawrzynki, Wenecja, Wilczkowo, Wójcin, Żnin-Wieś.

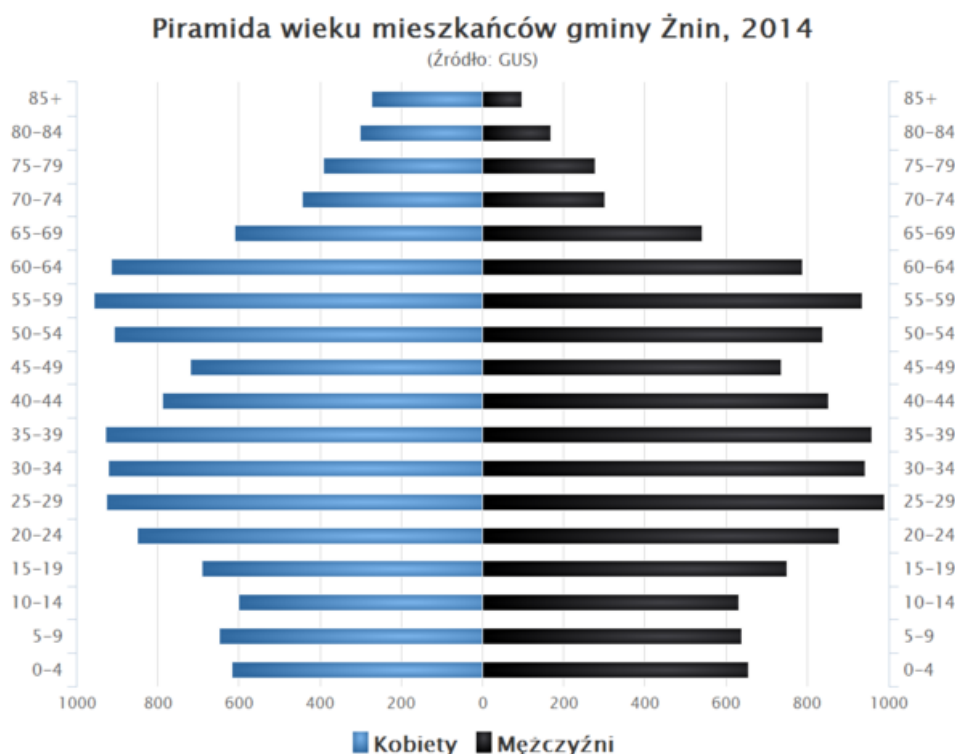

Rysunek. Położenie Gminy Żnin.

Siedzibą Gminy jest miasto Żnin. Miejscowość zlokalizowana jest na Pałukach, między Jeziorem Żnińskim Dużym a Jeziorem Żnińskim Małym, na wysokości 85 m n.p.m. Według danych z 30 września 2021 roku Gminę Żnin zamieszkiwało 23 250 osób.

Administracyjnie Żnin zajmuje łączną powierzchnię 8,35 km², a na 1 km² przypada 1696,9 osób.

Źródło: GUS

2.1 Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W kolejnych latach zakres przedmiotowy realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej zadań ulegał poszerzeniu i wynikał z następujących przepisów prawa:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.),
2. ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2020 poz. 111 z późn. zm.),
3. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U.2021 poz. 877 z późn. zm.),

4. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 2019 poz. 2133 z późn. zm.),
5. ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2021 poz. 1744),
6. ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz.U. 2021 poz. 716 z późn. zm.),
7. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
8. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021 r. poz. 1249),
9. ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
10. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
11. ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (Dz. U. 2020 r. poz. 1297),
12. ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2019 r. poz. 2407 z późn. zm),
13. ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U.2020 poz.1329),
14. rozporządzenia z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U. 2018 poz. 1061 r.),
15. ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2020 r. poz. 176).

Aktualne dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie wskazują na tendencję spadkową w ilości rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z terenu Gminy Żnin, na przestrzeni ostatnich lat. Z danych wynika, że w 2020 roku skorzystało z oferty MOPS w Żninie około 100 rodzin mniej niż w 2018 roku, w tym 87 rodzin z dziećmi oraz 287 osób mniej. Może to wskazywać na polepszenie jakości życia i usamodzielnienie się poszczególnych mieszkańców Gminy.

Tabela 1: Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej MOPS w Żninie

	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Liczba rodzin	921	898	826
Liczba rodzin z dziećmi	339	293	252

Liczba osób w rodzinach	2112	2070	1825
--------------------------------	------	------	------

Źródło: MOPS w Żninie

Największa ilość osób korzystała w poprzednich trzech latach z pomocy społecznej z przyczyn ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności. Można jednak zaobserwować, że są to mniejsze ilości osób w 2020 roku niż było klientów MOPS w Żninie w 2018 roku. Jedynie można zauważyć wzrost przypadków korzystania z pomocy społecznej z powodu doświadczania przemocy w rodzinie.

Tabela 2: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej MOPS w Żninie

	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Ubóstwo	1310	1070	1125
Bezrobocie	990	765	708
Niepełnosprawność	640	527	458
Długotrwała choroba	841	661	633

Źródło: MOPS w Żninie

Tabela 3: Pozostałe przesłanki udzielanej pomocy – liczba rodzin w rozbiciu na kolejne lata

	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Bezdomność	18	20	17
Ochrona macierzyństwa	88	82	77
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	172	117	108
Przemoc w rodzinie	81	35	109
Alkoholizm lub narkomania	50	44	40
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	7	9	15
Zdarzenia losowe	5	1	2
Kłęska żywiołowa	1	0	0

Źródło: MOPS w Żninie

Podobna liczba osób korzystała z porad i konsultacji specjalistycznych w ramach usług MOPS w Żninie w poprzednich latach 2018-2020. Zaobserwowano wzrost w 2020 roku w porównaniu z 2018 rokiem w ilości rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny. Natomiast w porównaniu z poprzednimi latami nastąpił niewielki spadek w liczbie rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów oraz dzieci uczęszczających do gminnych placówek wsparcia dziennego.

Tabela 4: Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny

ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
56	57	64

Źródło: MOPS w Żninie

Tabela 5: Liczba rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów

ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
239	215	186

Źródło: MOPS w Żninie

Tabela 6: Liczba dzieci uczęszczających do gminnych placówek wsparcia dziennego

ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
109	108	95

Źródło: MOPS w Żninie

W poprzednich latach w ramach usług MOPS w Żninie były prowadzone następujące projekty socjalne:

- „Rodzina to moc”
  - termin realizacji od 20.11.2017 do 30.06.2018,
  - zespół projektowy: 2 pracowników socjalnych, 1 asystent rodziny,
  - adresaci projektu: rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny,
  - cel: podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodzin objętych wsparciem asystenta.
- „Rodzina –wartość tradycji”
  - termin realizacji od 4.04.2019 do 31.12.2019 roku,
  - zespół projektowy: 3 pracowników socjalnych, 1 asystent rodziny,

- partnerzy projektu socjalnego: Koło Gospodyń Wiejskich w Jadownikach Rycerskich,
- adresaci projektu: dzieci i młodzież uczęszczająca do Świetlicy Opiekuńczo-Wychowawczej przy MOPS w Żninie oraz ich rodziny,
- cel: podniesienie wiedzy na temat tradycji i zwyczajów Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia wśród dzieci i młodzieży;

Tabela 7: Liczba osób, które uczestniczyły w spotkaniach i warsztatach dla rodziców

ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
23	22	0

Źródło: MOPS w Żninie

Jednym z istotnych obszarów udzielania pomocy społecznej jest przemoc w rodzinie, a w szczególności uczestnictwo w procedurze „Niebieskie Karty”, która ma na celu wspieranie osób i rodzin doświadczających przemocy oraz podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. W skład grupy osób pracujących z takimi rodzinami zawsze wchodzi pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

W związku z procedurą „Niebieskie Karty” w ostatnich trzech latach w Żninie zaobserwowano stałą tendencję zmian ilości wniosków inicjujących procedurę „Niebieskie Karty”.

Tabela 8: Liczba „Niebieskich Kart” zainicjowanych na terenie Gminy Żnin

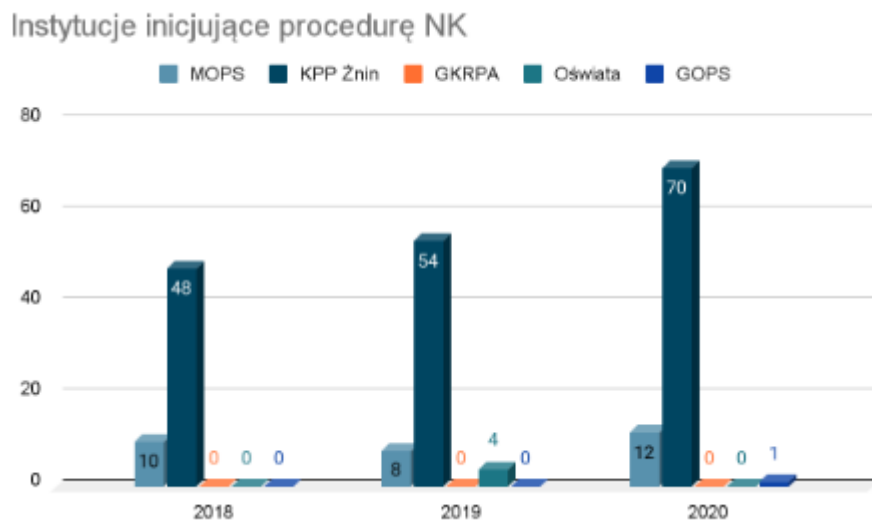
	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Ilość wniosków inicjujących procedurę „Niebieskie Karty”	58	66	83

Źródło: MOPS w Żninie

Największa ilość wniosków inicjujących procedurę „Niebieskie Karty” w poprzednich latach wpłynęła od Komendy Powiatowej Policji w Żninie, a w następnej kolejności przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie. Pojedyncze przypadki takich wniosków

wpływały od placówek szkolno-wychowawczych oraz z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie.

Liczba „Niebieskich Kart” zainicjowanych przez poszczególne instytucje

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Zauważalny jest również niewielki wzrost ilości rodzin i osób objętych pomocą w zakresie przemocy domowej, na przełomie trzech ostatnich lat. Natomiast w porównaniu z latami 2012-2014 zaobserwowano niewielki spadek w ilości wniosków inicjujących procedurę „Niebieskie Karty”, gdzie w 2012 było 78 rodzin, w 2013 – 133, a w 2014 – 153.

Tabela 9: Liczba rodzin objętych procedurą „ Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty”	81	100	109
w tym:			
Grupy robocze do pracy z rodziną:	40	42	24
Monitoring środowiska:	41	58	83

Zakończenie procedury przez ZI z tego:	35	47	56
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty” na dzień 31XII:	46	53	53

Źródło: opracowanie własne MOPS Żnin na podstawie danych ze sprawozdań rocznych

Natomiast w obszarze ilości osób korzystających z usług Punktu Interwencji Kryzysowej można zaobserwować tendencję spadkową. W 2020 roku jedynymi osobami korzystającymi z udzielanej pomocy były kobiety. Mężczyźni i dzieci nie były beneficjentami Punktu Interwencji Kryzysowej, gdzie przykładowo w 2014 roku o wiele większa ilość dzieci była objęta pomocą interwencyjną (N=85).

Tabela 10: Interwencja kryzysowa (osoby korzystające z pomocy Punktu Interwencji Kryzysowej w Żninie) w latach 2018-2020

ROK	liczba osób:	w tym osoby starsze:	Dzieci:	Kobiety:	Mężczyźni:
2018	55	4	18	32	5
2019	43	3	12	29	2
2020	25	2	0	25	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Żnin na podstawie danych MP i PS

Istotny spadek można również zaobserwować na przestrzeni ostatnich lat w ilości osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego z zakresu pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej. W poradnictwie zawodowym i rodzinnym obserwuje się pewną

zmienność, zwiększenie ilości osób objętych pomocą w 2019 roku, natomiast w 2020 roku nikt nie korzystał z tej formy pomocy.

Tabela 11: Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym w latach 2018-2020

ROK	Psychologicznym:	Socjalnym:	Zawodowym i rodzinnym:	Prawnym:	Ogółem liczba osób objętych poradnictwem:
2018	55	103	2	16	176
2019	26	100	10	17	153
2020	28	81	0	4	113

Źródło: opracowanie własne MOPS Żnin na podstawie danych MP i PS

W poprzednich latach 2018-2020 w obszarze pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie nie były realizowane żadne programy psychologiczno-terapeutyczne, których głównym celem była zmiana wzorców zachowania. Natomiast w roku 2014 beneficjentami takich programów realizowanych przez Gminę było 15 osób.

Stanowczo wzrosła ilość przypadków przyznawania pomocy społecznej w MOPS w Żninie z powodu przemocy domowej na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Tabela 12: Ilość przypadków przyznawania pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie

	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Ilość przypadków przyznawania pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	81	100	109

Źródło: opracowanie własne MOPS Żnin na podstawie danych MP i PS

2.2 Dane Komendy Powiatowej Policji w Żninie

Na przestrzeni ostatnich kilku lat nieznacznie wzrosła ilość interwencji Policji w związku z przemocą domową. W porównaniu z latami 2012-2014 jest to jednak wynik o wiele mniejszy. Natomiast wzrosła ilość przypadków osób pod wpływem alkoholu, którzy byli sprawcami tejże przemocy. Najczęściej osoby stosujące przemoc to mężczyźni, a ofiarami przemocy domowej są najczęściej kobiety. W poprzednim roku zmalała ilość dzieci pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej.

Tabela 13: Interwencje policji związane z przemocą domową w latach 2018-2020.

		ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Interwencje domowe w związku z przemocą w rodzinie:		27	30	40
Sprawcy przemocy pod wpływem alkoholu:		18	34	57
Pokrzywdzenie w wyniku przemocy	ogółem:	53	55	86
	Kobiety:	35	38	66
	Mężczyźni:	7	6	16
	Dzieci	11	11	4
Sprawcy przemocy domowej	ogółem:	33	46	73
	Kobiety:	3	8	3
	Mężczyźni:	30	38	69
	Nieletni	0	0	1

Źródło: opracowanie własne MOPS Żnin na podstawie danych KPP w Żninie

Utrzymującą się tendencję można zaobserwować w przypadku postępowań karnych związanych ze znęcaniem się nad rodziną i groźbą karalną na terenie Gminy Żnin na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 14: Postępowania według artykułu KK w poprzednich latach

Artykuł KK, Kwalifikacja prawna postępowań:		ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Znęcanie się nad rodziną	wszczętych	38	40	42
	stwierdzonych	25	29	29
	zakończonych	35	41	43
Groźba karalna	wszczętych	21	24	25
	stwierdzonych	33	23	18
	zakończonych	24	22	24
Rozpijanie małoletniego	wszczętych	0	0	0
	stwierdzonych	0	0	0
	zakończonych	0	0	0

Źródło: opracowanie własne MOPS Żnin na podstawie danych KPP w Żninie

Zaobserwowano również utrzymującą się tendencję w obszarze popełnianych przestępstw na terenie Gminy Żnin, ze szczególnym uwzględnieniem znęcania się fizycznego i psychicznego nad drugą osobą.

Tabela 6: Przepęstwa popełnione na terenie Gminy Źnin w poprzednich latach

Przepęstwa na terenie Gminy Źnin	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
Kradzież z włamaniem	49	31	17
Fizyczne i psychiczne znęcanie się	25	29	27
Pobicie	2	2	2
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	6	36	0
Kradzież mienia	50	43	30

Źródło: opracowanie własne MOPS Źnin na podstawie danych KPP w Źninie

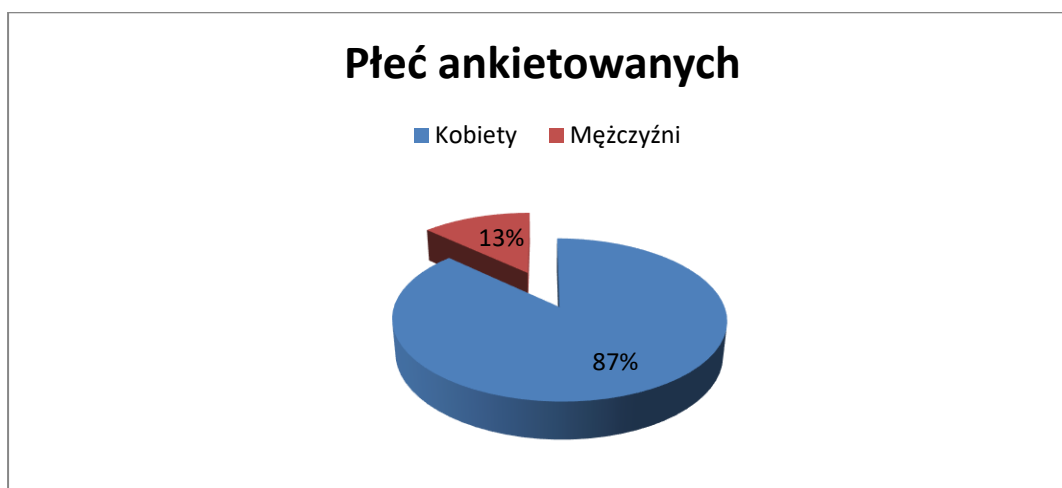
3. Diagnoza aktualnej sytuacji

Badanie diagnozujące problemy na terenie Gminy Źnin przeprowadzone zostało metoda ilościową, przy pomocy kwestionariusza w formie papierowej, a także elektronicznie. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązał się przede wszystkim sposób realizacji badania i proces zbierania danych. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych, które znacząco wpływają na życie rodziny takich jak: alkoholizm, narkomania, hazard oraz przemoc, co pozwoliło na dokonanie diagnozy wymienionych tu zjawisk w środowisku mieszkańców badanej Gminy.

A. Diagnoza dorosłych

Na terenie Gminy przeprowadzone zostało wśród jej dorosłych mieszkańców anonimowe badanie ankietowe (w formie elektronicznej oraz papierowej), w wyniku którego otrzymano 102 prawidłowo wypełnionych kwestionariuszy. W badaniu wzięło udział 87% kobiet i 13% mężczyzn.

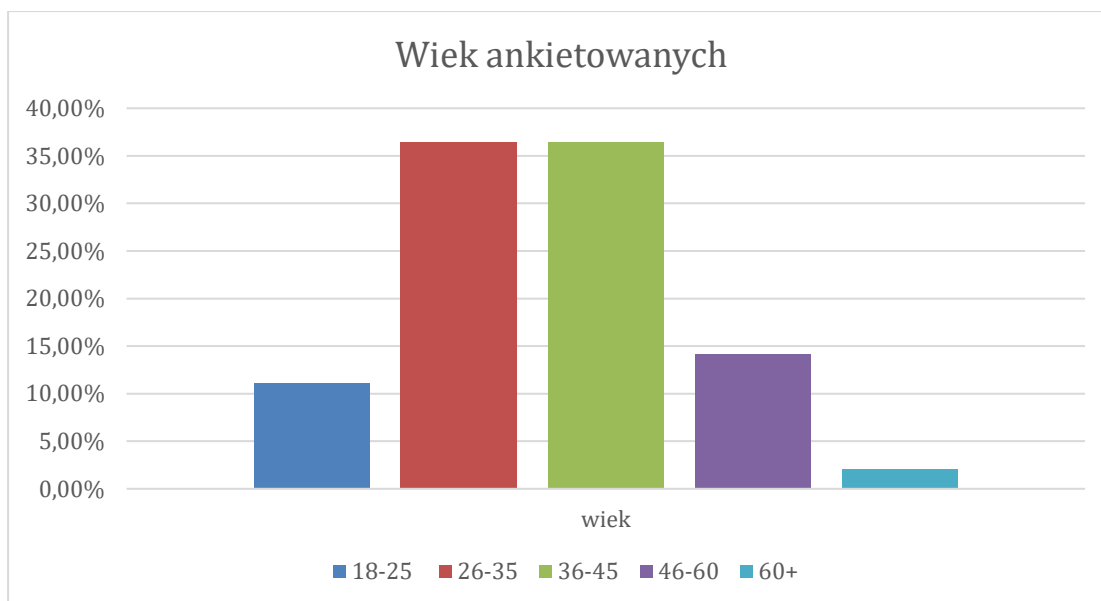
Podział respondentów ze względu na płeć

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Większość przebadanych osób to osoby młode w wieku do 45 lat – 83% respondentów. Przeszło jeden na trzech ankietowanych to osoby w mające od 26 lat do 35 (36% odpowiedzi), tak samo liczna była grupa w wieku powyżej 36 roku życia, ale nie starsze niż 45 lat.

Respondenci badania według wieku

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

3.A.1 Najpoważniejsze problemy społeczne

W dalszej części badania diagnozującego respondenci poproszeni zostali o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych zagrożeń społecznych, które są lub mogą być obecne na terenie Gminy. Problem społeczny został określony jako taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi.

Z tabeli wyraźnie wynika, iż za największe problemy mieszkańcy Żnina wskazują te związane z pandemią koronawirusa, sytuacją mieszkaniową, nadużywaniem alkoholu oraz brakiem tolerancji. Zanieczyszczenie środowiska oraz bezrobocie również jest wskazywane za poważny problem przez większość badanych osób. Za nieco mniej poważne uznane zostały problemy wynikające z niewłaściwej opieki rodzicielskiej, kryzysy rodzinne oraz problem narkotyków/dopalaczy.

Koronawirus został wskazany jako problem bardzo poważny dla 33% badanych. Zarówno nadużywanie alkoholu, jak też problemy mieszkaniowe są bardzo ważne dla 31% respondentów. Z kolei brak tolerancji to bardzo poważny problem dla 27%, a poważny dla 29% mieszkańców Gminy.

Kolejnym bardzo ważnym problemem z punktu widzenia osób biorących udział w badaniu jest bezrobocie, odpowiedzi takiej udzieliło 22% badanych, a 42% uważa, że jest to problem poważny.

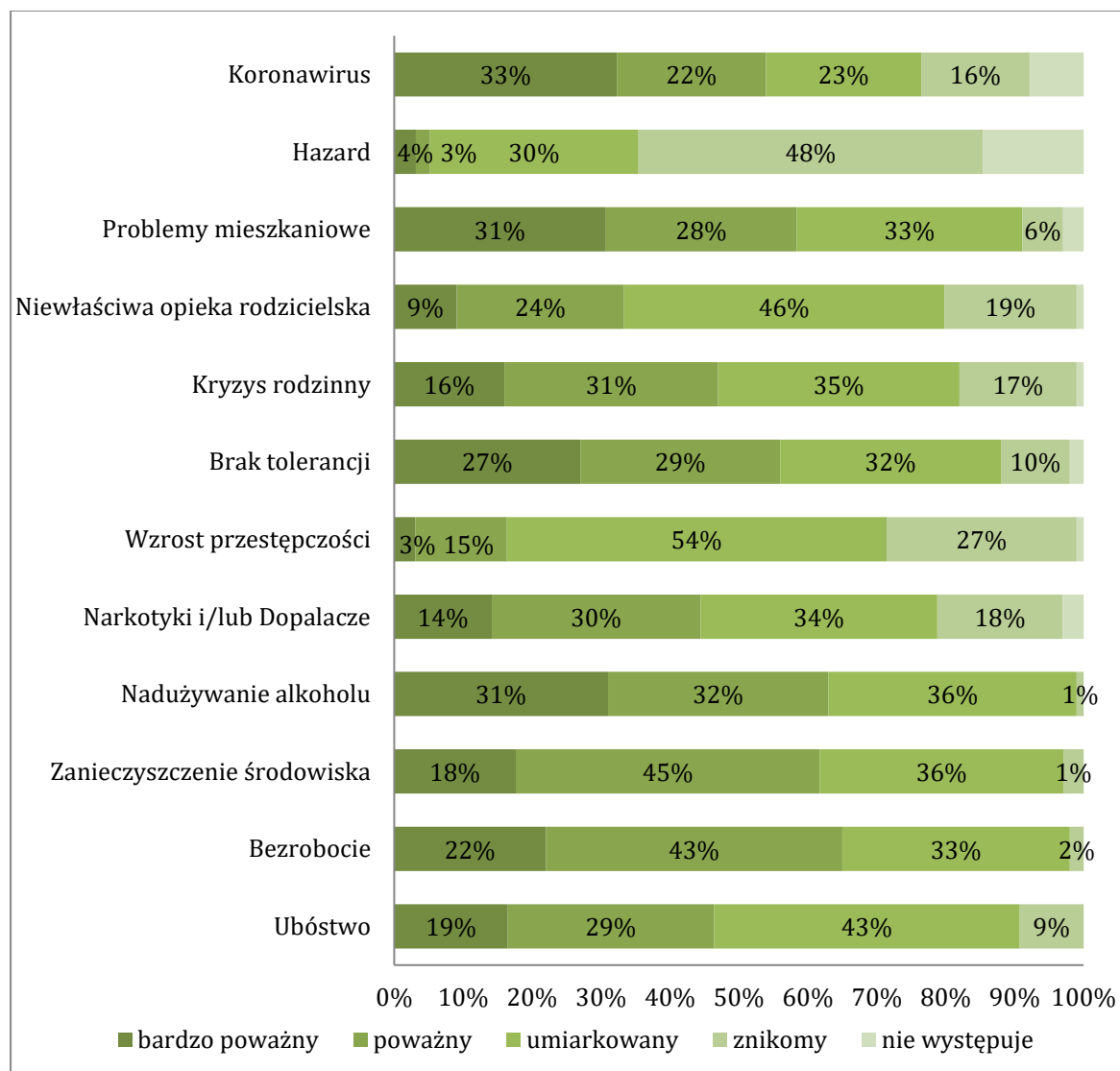
Z odpowiedzi mieszkańców Gminy wynika również, że występujące na jej terenie problemy związane są z kryzysem rodzinnym. 16% z nich odpowiedziało, że problem ten jest według nich bardzo poważny, a 31% uważa go za poważny problem społeczny. Jednak 17% respondentów twierdzi, że jest to problem znikomy. Z kolei problemy związane z niewłaściwą opieką rodzicielską jako bardzo poważne wskazało 9%, zaś 24% uważa je za problemy poważne.

Badani wskazywali również często na narkomanię, która dla wielu mieszkańców może być poważnym problemem. Takiej odpowiedzi udzieliło kolejno 14% mieszkańców. Przez 30% ankietowanych problem ten jest postrzegany jako poważny.

Zjawiska alkoholizmu, kryzysu rodzinnego oraz narkomanii są często ze sobą powiązane a nawet wynikają jedno z drugiego – np. konsekwencją alkoholizmu są trudne relacje rodzinne oraz odwrotnie. Często także ludzie w trudnych sytuacjach rodzinnych, z poczucia bezsilności, bezradności, obniżonej samooceny sięgają po alkohol

lub narkotyki. Na uwagę zasługuje pozycja alkoholizmu wśród problemów społecznych – jest drugim najczęściej wskazywanym problemem uznawanym jako poważny lub bardzo poważny. Samorząd powinien rozważyć kwestie podjęcia działań w tym zakresie.

Postrzeganie wybranych problemów społecznych

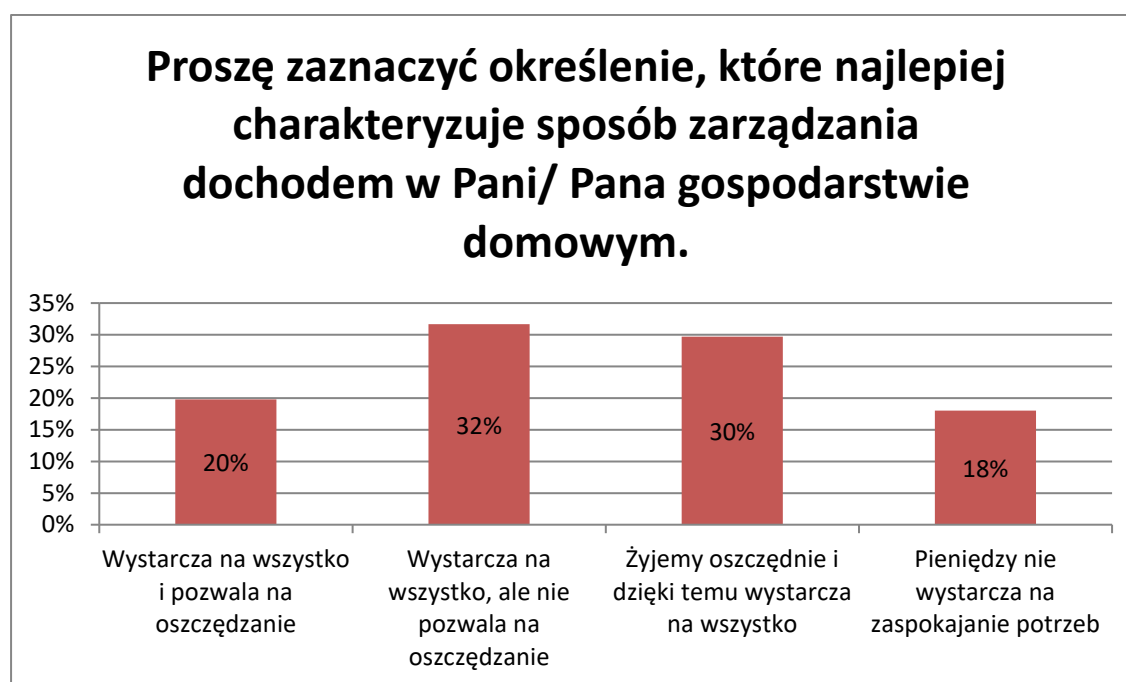
Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

W badaniu diagnozującym respondenci zostali poproszeni również o scharakteryzowanie sposobu zarządzania dochodem w swoim gospodarstwie domowym.

18% respondentów przyznaje, że dochody, którymi dysponuje ich gospodarstwo domowe są niewystarczające i nie pozwalają nawet na zaspokojenie bieżących potrzeb. 30% badanych mieszkańców zmuszonych jest do życia bardzo oszczędnie i między innymi dzięki kupowaniu najtańszych produktów wystarcza im na wszystko. 32% mieszkańców

miasta biorących udział w badaniu uznało, iż dochody, które uzyskują wystarczają na zaspokojenie wszystkich potrzeb, jednak w dalszym ciągu nie pozwalają na oszczędzanie, pozostałe 20% respondentów może sobie pozwolić na zaoszczędzenie pewnej części dochodów.

Charakterystyka zarządzania dochodem w gospodarstwie domowym

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Podsumowując wszystkie odpowiedzi udzielone przez ankietowanych wskazują, że stosunkowo niewielka część mieszkańców Gminy Żnin ma możliwość pocucia bezpieczeństwa w sferze ekonomicznej, ponieważ może sobie pozwolić na odkładanie pewnej części swoich stałych dochodów. Jednak dla wielu mieszkańców Gminy, zarządzanie budżetem domowym z pewnością jest źródłem stałego stresu i nie pozwala na zgromadzenie stosownego zabezpieczenia na wypadek niespodziewanych, ale koniecznych wydatków.

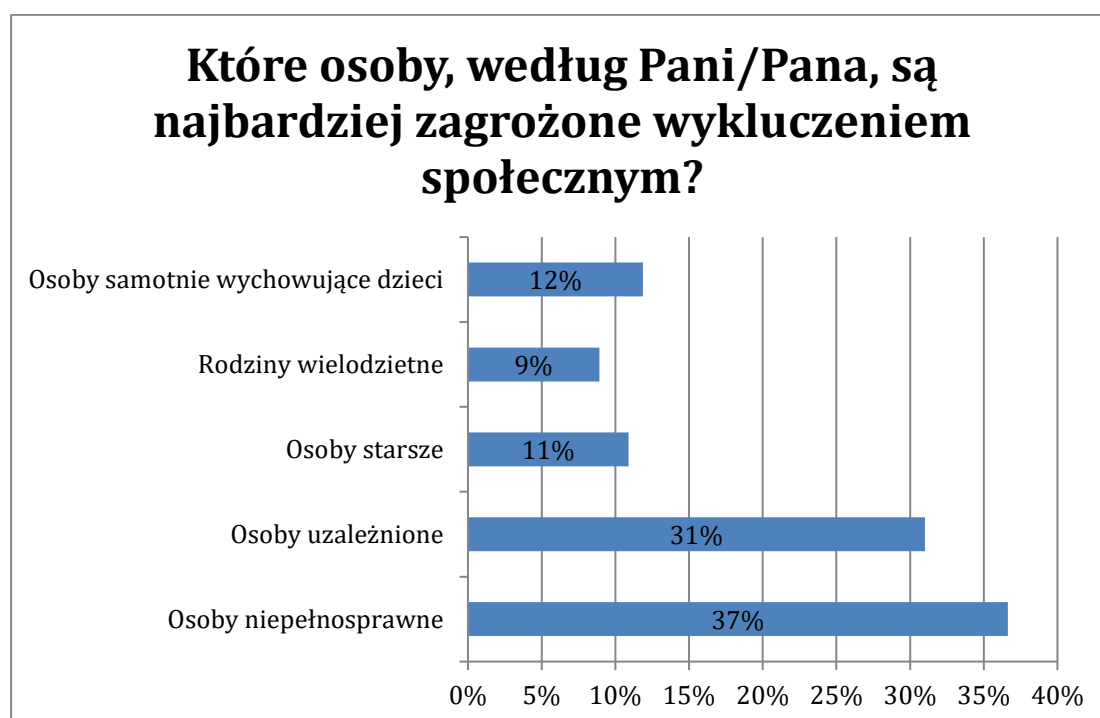
Osoby najmniej zamożne zmuszone są do rezygnacji z często nawet podstawowych artykułów, w związku z czym mogą odczuwać frustrację oraz bezsilność. Niestety zdarza się, że w takich rodzinach pojawiają się, oprócz biedy, również inne negatywne zjawiska społeczne, takie jak przemoc w rodzinie, czy alkoholizm.

W następnej kolejności mieszkańcom zadano pytania dotyczące wykluczenia społecznego, dzięki czemu poznano ich opinie dotyczące tego właśnie zjawiska. Pierwsze pytanie

odnosiło się do tego, które osoby według respondentów są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym.

Jak wynika z ankiety zdaniem badanych najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby niepełnosprawne oraz uzależnione, uważa tak 37% i 31% ankietowanych. Na kolejnym miejscu są to osoby samotnie wychowujące dzieci oraz osoby starsze, taką odpowiedź wskazało odpowiednio 12%, oraz 11% respondentów. 9% respondentów wskazało rodziny wielodzietne jako najbardziej narażone na wykluczenie społeczne.

Osoby najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Wykluczenie najczęściej kojarzy się z odizolowaniem, czy też unikaniem kogoś przez resztę danej grupy społecznej. Zdaniem badanych mieszkańców to osoby z niepełnosprawnościami i uzależnione są zagrożone wykluczeniem społecznym. Często z powodów barier architektonicznych i komunikacyjnych osoby z niepełnosprawnościami nie uczestniczą w życiu społecznym. Natomiast ze względu na stan upojenia alkoholowego, chwiejny chód, bełkotliwą mowę, ogólne zaniedbanie higieny fizycznej i nieracjonalne zachowanie osoby będącej pod wpływem środków odurzających, może ona być izolowana od pozostałych, unika się jej towarzystwa, nie wpuszcza np. do lokali gastronomicznych, a w środkach komunikacji publicznej często odsuwa się od takiej osoby. Uzależnienia bardzo

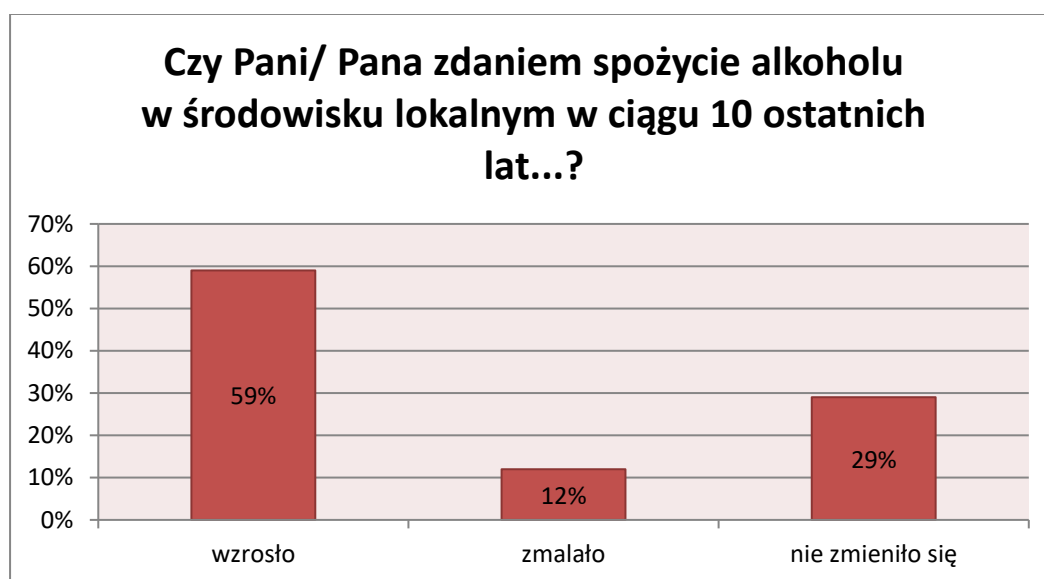

często niszczą rodziny, doprowadzają do ich rozpadu, a w skrajnych przypadkach mogą nawet być przyczyną bezdomności. Bardzo często zdarza się, że osoba uzależniona zostaje sama ze swoim problemem i mimowolnie zostaje wyizolowana społecznie.

3.A.2 Problem alkoholowy

W badaniu diagnozującym zostało zadane pytanie dotyczące tego, czy mieszkańcy Gminy Żnin widzą zmiany w obyczajowości spożywania alkoholu w swoim środowisku. Respondenci zostali zapytani, czy ich zdaniem jego spożycie w ciągu ostatnich 10 lat wzrosło, zmalało, czy też pozostało bez zmian. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że na terenie Żnina spożycie alkoholu w ostatnim czasie według 59% jej mieszkańców wzrosło. Znacznie mniej, bo 29% ankietowanych uznało, że spożycie alkoholu nie zmieniło się. Według 12% spożycie alkoholu zmalało.

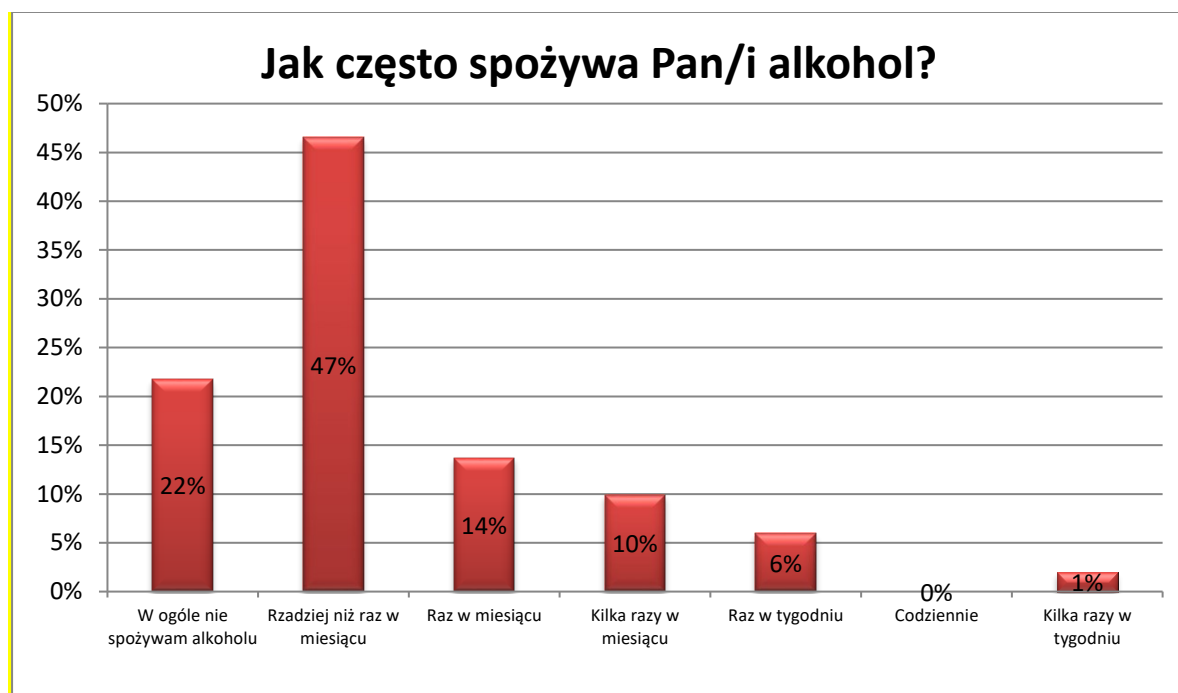
Spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Dalsza część ankiety dotyczyła częstotliwości spożywania alkoholu przez respondentów. Wyniki, jakie zostały otrzymane w odpowiedzi na to pytanie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Częstotliwość spożywania alkoholu

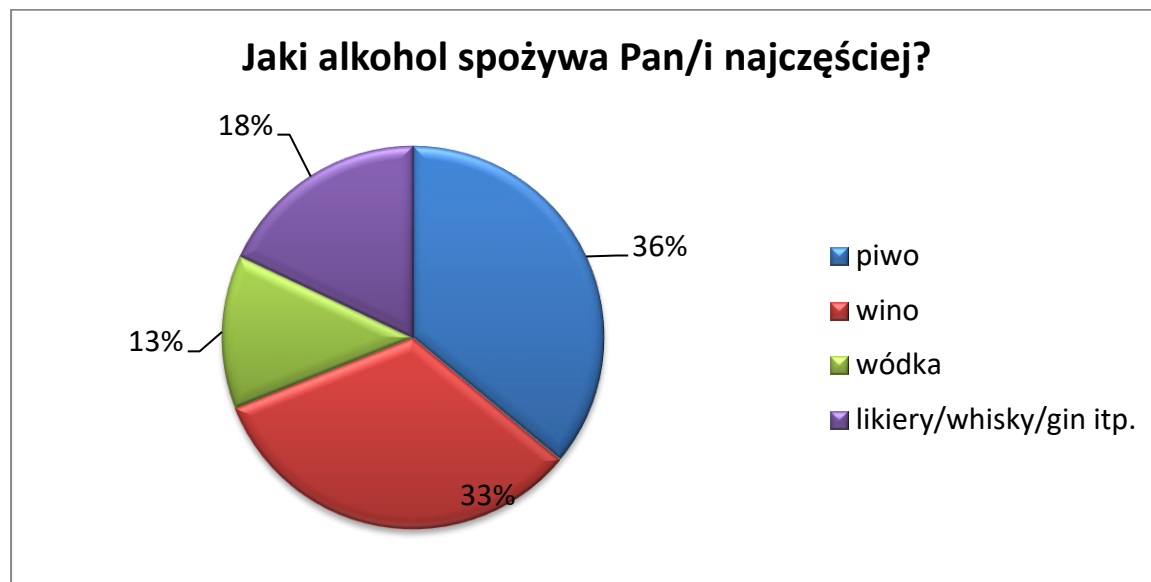
Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

Niemalże połowa ankietowanych zgodnie z deklaracjami spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu, a więc można przypuszczać, że jest to okazjonalna sytuacja. Co dziesiąty mieszkaniec Gminy Żnin pije alkohol kilka razy w miesiącu. 14% ankietowanych pije alkohol raz w miesiącu, a 6% raz w tygodniu. 1% robi to co najmniej kilka razy w tygodniu, jeśli nie codziennie. Na terenie Gminy Żnin 22% badanych dorosłych osób deklaruje abstynencję. Warto zauważyć, iż pomimo tego, że mieszkańcy gminy uznają alkoholizm jako jeden z ważniejszych lokalnych problemów, to do jego częstego spożywania przyznała się bardzo niewielka liczba osób biorących udział w badaniu. Wpływ ma na to niereprezentatywna próba badawcza i brak dostępu do szerszego przekroju badanej populacji. Zatem powyższych deklaracji nie można traktować jako faktycznego wskaźnika spożycia alkoholu w lokalnej społeczności i że niemal na pewno jest on znacznie większy. Ogólnopolskie statystyki i wartość sprzedaży alkoholu w Gminie sugerują nawet kilkakrotnie wyższy odsetek pijących Polaków. Wśród nich zaś również tych pijących szkodliwie i uzależnionych.

W dalszej części badania poznano opinie respondentów dotyczące tego, jaki alkohol jest przez nich wybierany najczęściej. Okazało się, że najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo. 36% badanych deklaruje jego spożycie. Na drugim miejscu wśród preferencji

ankietowanych znalazło się wino, po które sięga 33% respondentów. 18% stwierdziło, że najczęściej wybiera likiery/whisky/gin itd., natomiast 13% - wódkę.

Rodzaj spożywanego alkoholu

Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

Spożywanie alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem, które ujawnia się w życiu społecznym w postaci bójek, awantur, pobic i stosowania wulgaryzmów. Dlatego właśnie w następnej kolejności badanych poproszono o określenie, jak osoby pijące alkohol wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Żnin.

Alkohol a bezpieczeństwo

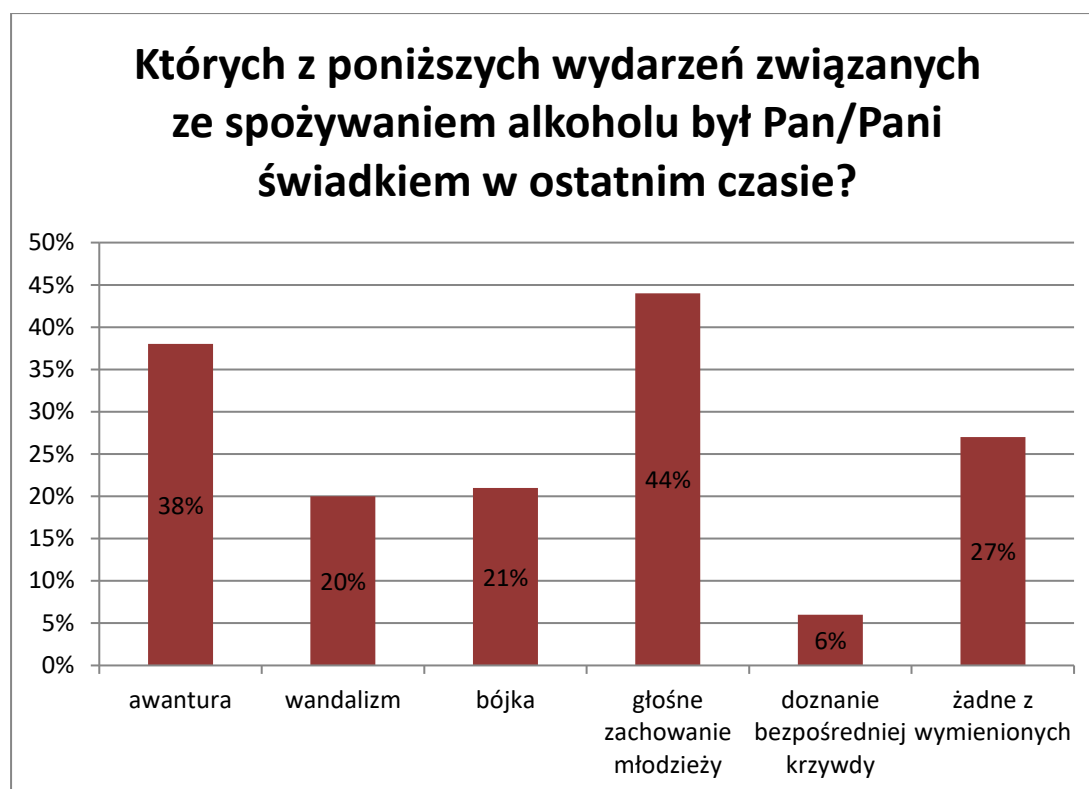

Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

53% ankietowanych stwierdziło, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania nie stanowią zagrożenia dla ich bezpieczeństwa. 32% badanych uznało, że osoby nadużywające alkoholu mogą stanowić zagrożenie dla innych i wpływają na zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy. 15% nie ma zdania na ten temat.

Ponieważ część mieszkańców uznała, że czuje pewne zagrożenie ze strony osób nadużywających alkoholu, dlatego też w kolejnym pytaniu zostali oni poproszeni o wskazanie negatywnych zjawisk związanych w tym problemem, których byli oni świadkami w ostatnim czasie. W tym pytaniu respondenci mogli zaznaczyć kilka odpowiedzi. Okazało się, że najczęściej wybierano głośne zachowanie młodzieży, tego problemu doświadczyło 44% ankietowanych. Często wskazywano na awantury (20%), bójki (21%) oraz wandalizm (20%). Spośród ankietowanych 6% oświadczyło, że doznało bezpośredniej krzywdy.

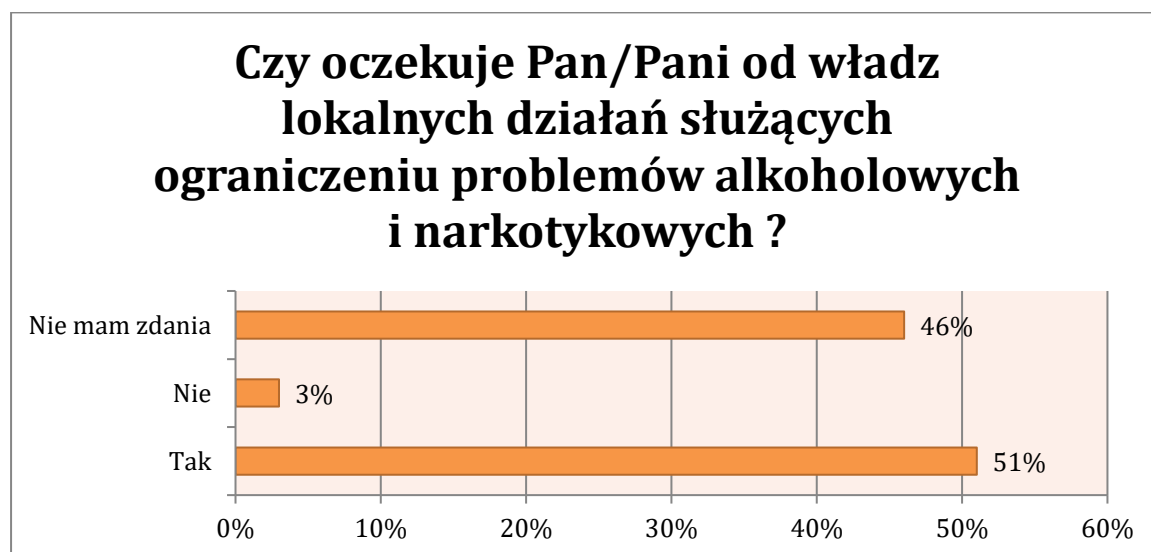
Wydarzenia związane z piciem alkoholu

Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

Władze lokalne zazwyczaj podejmują lub powinny podejmować różnego rodzaju działania prewencyjne dotyczące problemów alkoholowych i narkotykowych. Mieszkańcy Gminy Żnin zostali więc zapytani, czy oczekują od władz lokalnych podjęcia takich właśnie działań. Ponad połowa mieszkańców Gminy Żnin oczekuje od lokalnych władz przeprowadzania działań służących profilaktyce uzależnień. Przeciwnego zdania jest zaledwie 3% respondentów, natomiast 46% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania.

Oczekiwania mieszkańców wobec podejmowania przez Gminę działań profilaktycznych

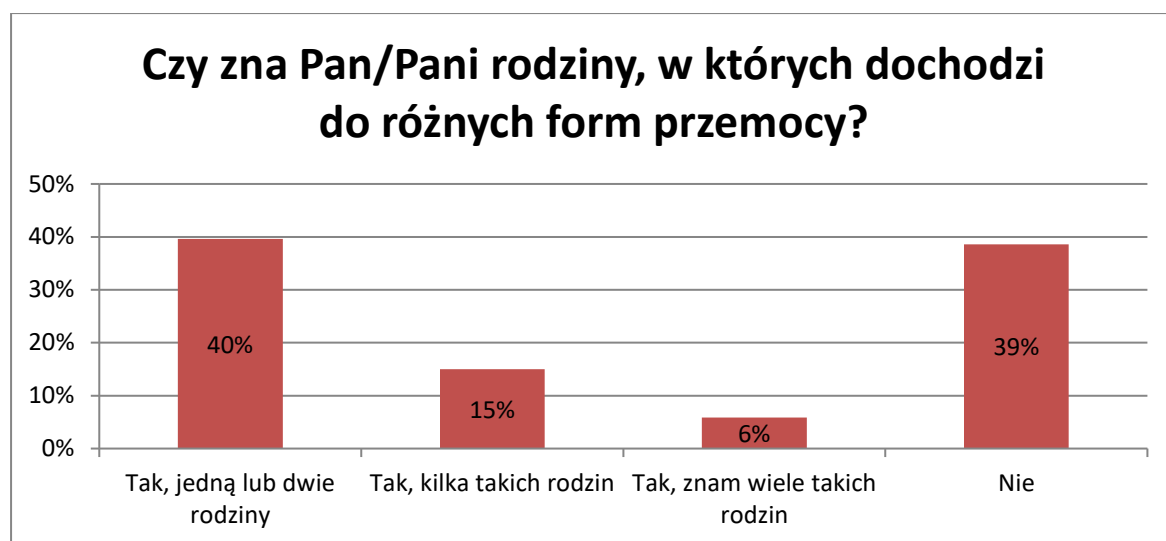
Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

3.A.3 Zjawisko przemocy

W badaniu diagnostycznym mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące zjawiska przemocy. Pierwsze z nich odnosiło się do występowania przemocy wśród osób, które ankietowani znają osobiście.

Przemoc jest problemem, który dotyka wiele rodzin. Spośród ankietowanych 40% deklaruje, że zna jedną lub dwie takie rodziny. Kilka takich rodzin zna 15% biorących udział w badaniu, natomiast 6% zna dużo takich rodzin. 39% badanych uznała, że nie zna ani jednej rodziny, w której istniałby problem przemocy.

Liczba rodzin dotkniętych przemocą

Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

W dalszej części badania okazuje się, że świadomość tego, jak powinno się postępować w stosunku do osób, które doświadczają przemocy nadal nie jest powszechna. 83% badanych stwierdziło wprawdzie, że ma świadomość tego jak można takim osobom pomóc lub gdzie się udać w przypadku zaistnienia takiej sytuacji, jednak 17% respondentów nie wie jednak, co mogą zrobić. Oznacza to, że być może należy zastanowić się nad zwiększeniem liczby oraz zakresu działań przeciw przemocy na terenie gminy.

Deklarowana świadomość postępowania z ofiarami przemocy

Czy wie Pan/Pani, jak powinno się postępować wobec osoby, która doświadcza przemocy?

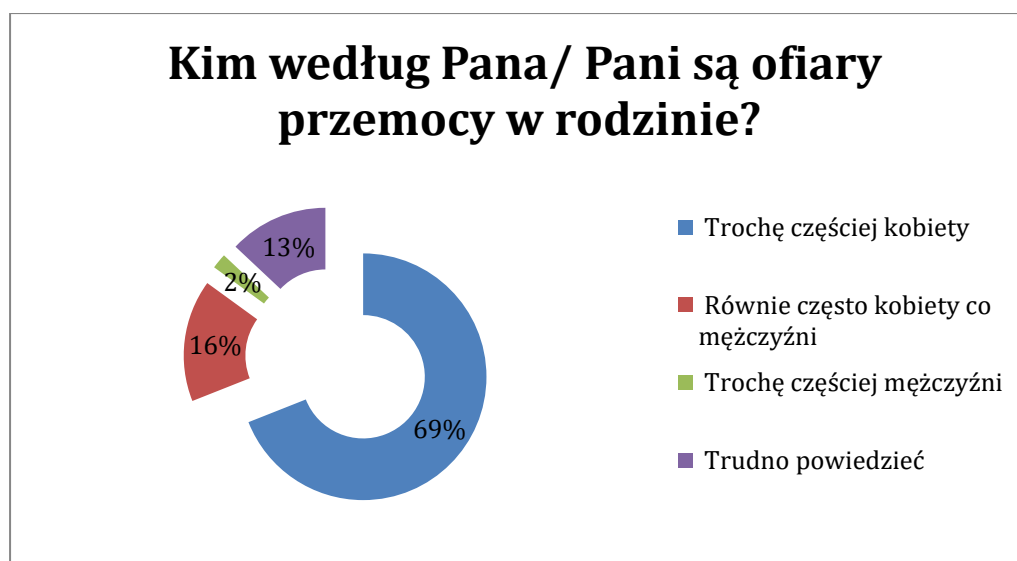

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Według dorosłych mieszkańców, to kobiety częściej wskazywane były jako ofiary przemocy w rodzinie. Takiej odpowiedzi udzieliło 69% respondentów. Według 16% płeć nie ma w tym przypadku znaczenia, ponieważ ofiarami przemocy są tak samo często kobiety, jak i mężczyźni. 2% badanych wskazało na mężczyzn, a pozostałe 13% nie potrafiło powiązać płci z przemocą w rodzinie.

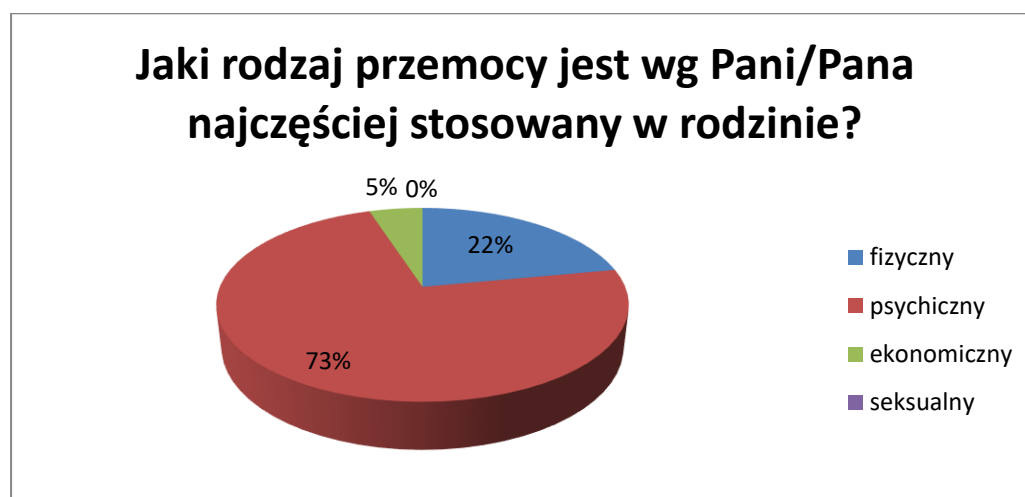
Ofiary przemocy w rodzinie wg płci

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli za zadanie wskazać, jaki ich zdaniem, jest rodzaj przemocy najczęściej występujący w rodzinie. Badani wskazali, że według nich jest to przede wszystkim przemoc psychiczna – w ten sposób odpowiedziało 73% z nich. Na przemoc fizyczną wskazało 22% ankietowanych, natomiast przemoc ekonomiczną wybrało 5% badanych.

Przekonania na temat rodzajów przemocy w rodzinie

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Niestety przemoc bardzo często jest wciąż kojarzona przede wszystkim z aspektem fizycznym. Nie należy jednak zapominać o tym, że przemoc w innych formach może być równie katastrofalna w skutkach. Mowa tutaj przede wszystkim o przemocy psychicznej, w której najczęściej wykorzystuje się takie aspekty, jak:

- wyśmiewanie
- poniżanie
- zawstydzanie
- krytykowanie
- kontrolowanie
- ograniczanie kontaktów z innymi
- stosowanie gróźb
- szantażowanie

W części ankiety dotyczącej przemocy umieszczono kilka pytań dotyczących negatywnych zachowań wobec dzieci, co wydaje się być szczególnie interesujące w kontekście ochrony najmłodszych mieszkańców Gminy. Jeszcze niedawno uważano, że strach przed rodzicami ułatwia wychowywanie dzieci. Obecnie pomimo ogólnej zmiany trendów, nadal można spotkać osoby, które myślą w ten sposób. Mieszkańcom Gminy zadane zostało również pytanie, które pozwoliło poznać ich poglądy dotyczące tej właśnie kwestii.

Strach jako metoda wychowawcza

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

11% ankietowanych podziela pogląd, jakoby strach dziecka przed rodzicami miał być pomocny, podczas jego wychowania. 89% badanych jest odmiennego zdania i uważa, że strach nie powinien być traktowany jako jedna z metod wychowawczych.

W kolejnym pytaniu okazało się, że 91% badanych nie uważa, aby surowe wychowywanie dzieci pomogło im w ich późniejszym życiu. Pozostałe 9% jest odmiennego zdania.

Wpływ surowego traktowania dziecka na jego przyszłość

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Okazuje się, że zdecydowana większość mieszkańców Żnina nie tylko nie uważa strachu przed rodzicami oraz surowego traktowania jako odpowiednich metod wychowawczych ale również jest przeciwna stosowaniu kar fizycznych. 78% ankietowanych uważa, że powinny być one zakazane przez prawo, jednak pozostałe 22% jest przeciwnych temu zakazowi.

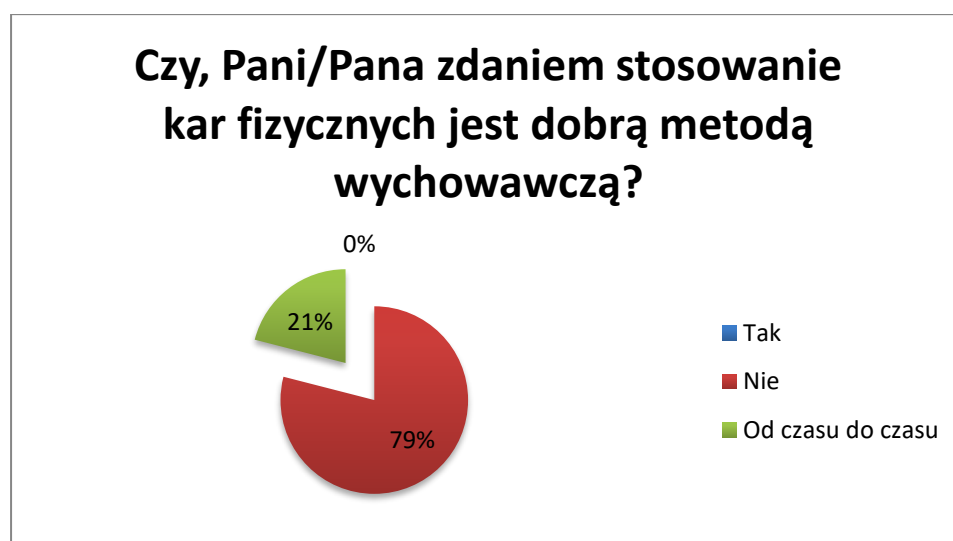
Poglądy dotyczące stosowania kar fizycznych

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Pomimo faktu, że w poprzednich pytaniach mieszkańcy uznali, że nie popierają stosowania kar fizycznych, których stosowanie nadal powinno być prawnie zabronione, a surowe wychowanie wcale nie jest dobre dla dzieci, to jednak w pytaniu dotyczącym tego, czy stosowanie tego rodzaju kar jest dobrą metodą wychowawczą 22% stwierdziło, że od czasu do czasu można je stosować. 79% zdecydowanie się im sprzeciwia.

Kara fizyczna jako metoda wychowawcza

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

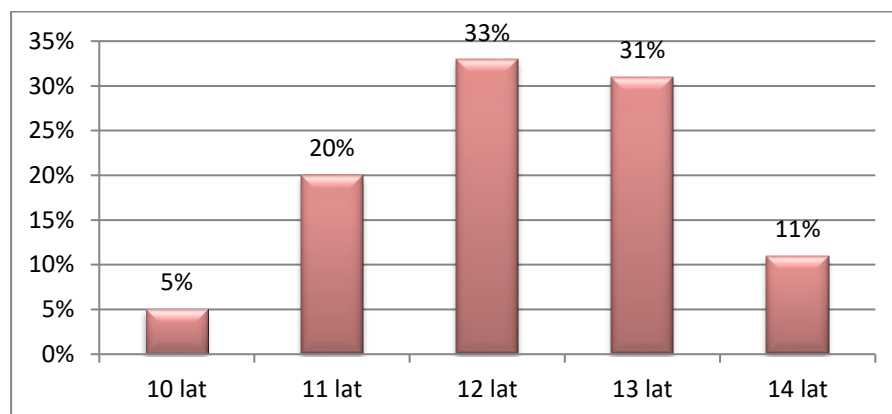
Stosowanie przemocy wobec dzieci jest niezwykle groźnym zjawiskiem. Ma bardzo negatywny wpływ na ich psychikę i poczucie bezpieczeństwa, które dorośli powinni im zapewnić. Zjawisko to w ogóle nie powinno mieć miejsca. Widzimy jednak tutaj, że pomimo powszechnego sprzeciwu, który był wcześniej deklarowany, ten problem istnieje.

B. Dzieci i młodzież

Podstawowym celem badania diagnostycznego, które zostało przeprowadzone wśród uczniów z Gminy Żnin była analiza określonych problemów społecznych. Na potrzeby Programu Wspierania Rodziny przytoczono problemy związane z przemocą i agresją w środowisku domowym oraz szkolnym.

W ramach diagnozy poddano badaniu młodzież uczącą się w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie Gminy Żnin. W badaniu wzięło udział 300 uczniów znińskich szkół w różnym wieku. Z odpowiedzi wynika, że najwięcej respondentów to dwunastolatkowie (33%) i trzynastolatkowie (31%). Co piąty uczestnik badania miał 11 lat, natomiast 11% skończyło 14 lat. Dziesięciolatków było w badanej grupie 5%.

Wiek respondentów

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

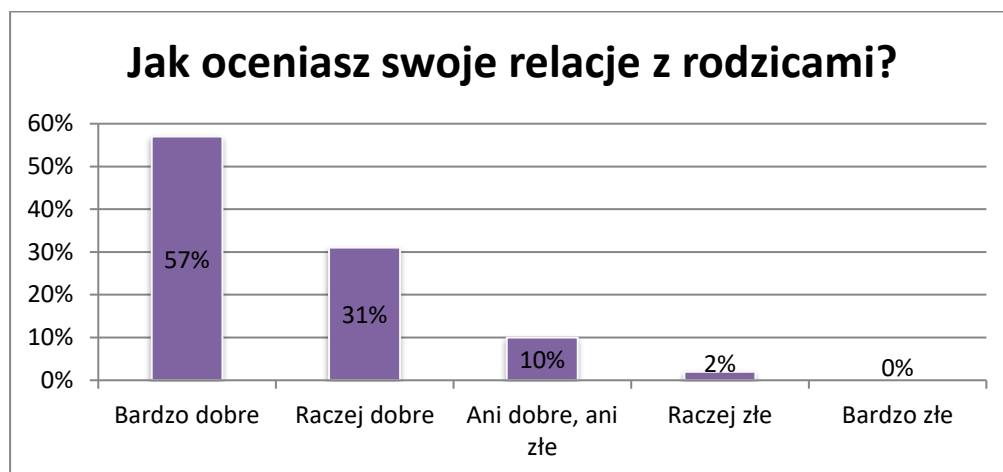
3.B.1 Zjawisko przemocy domowej

Przemoc doświadczana w domu w relacjach z bliskimi, czy w środowisku rówieśniczym, to jeden z czynników w największym stopniu niszczących poczucie bezpieczeństwa i negatywnie wpływającym na samoocenę i rozwój młodego człowieka. Występowanie

tego zjawiska oraz jego skala ma bardzo duże znaczenie dla kształtowania się osobowości młodych ludzi i może mieć negatywny wpływ na ich osiągnięcia życiowe. Dlatego też wszelkie sygnały o zachwianiu poczucia bezpieczeństwa, szczególnie w rodzinach z dziećmi, powinny budzić czujność.

Zapytano ankietowanych, jak oceniają poczucie bezpieczeństwa w swoich domach. Zgodnie z uzyskanymi za pomocą ankiet danymi rodzice są osobami, które mogą poszczycić się największym zaufaniem młodych ludzi. Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i więzy łączące jej członków powinny być trwałe, opierać się na poczuciu bezpieczeństwa i zaufaniu. Większość ankietowanych ocenia swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre, w ten sposób odpowiedziało 57% uczniów lub raczej dobre (31%). Jako raz dobre raz złe ocenia je 10% młodzieży. Jako raczej złe, swoje relacje z rodzicami opisał 2% ankietowanych.

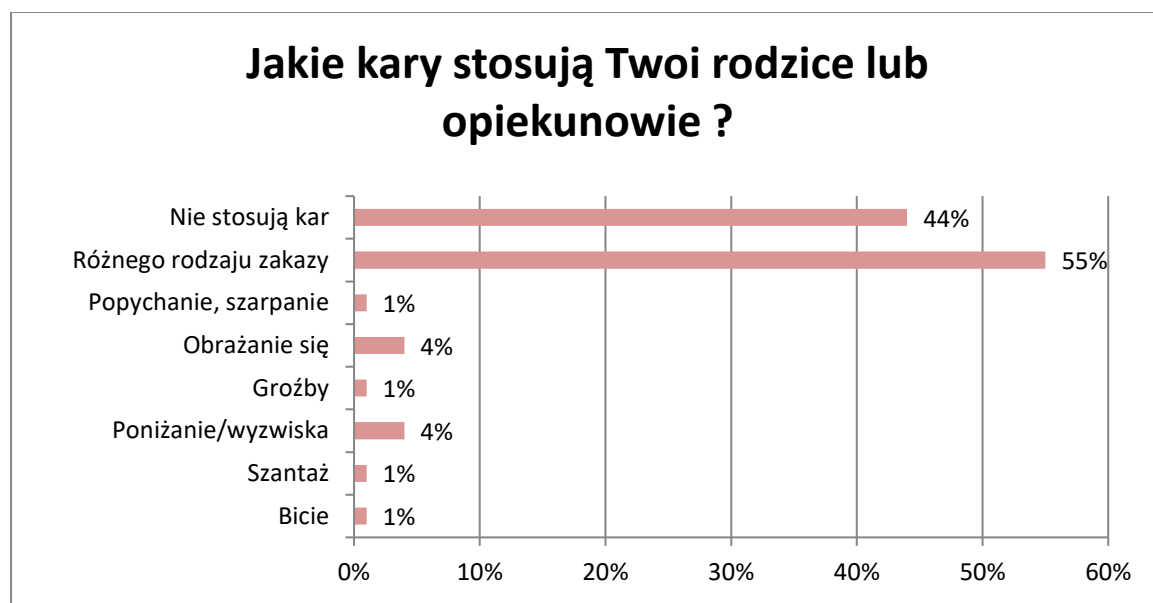
Postrzeganie swojej relacji z rodzicami przez dzieci

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Następne pytanie dotyczyło środków dyscyplinujących, jakie rodzice stosują wobec młodzieży. Niemal wszystkie odpowiedzi wskazywały na różnego rodzaju zakazy jako formy kary, lub na ich brak w ogóle. Nie jest jednak jasne, czy ostatnie wynika z szeroko pojętego liberalizmu w wychowaniu czy raczej różnic w pojęciu kary.

Kary stosowane przez rodziców uczniów

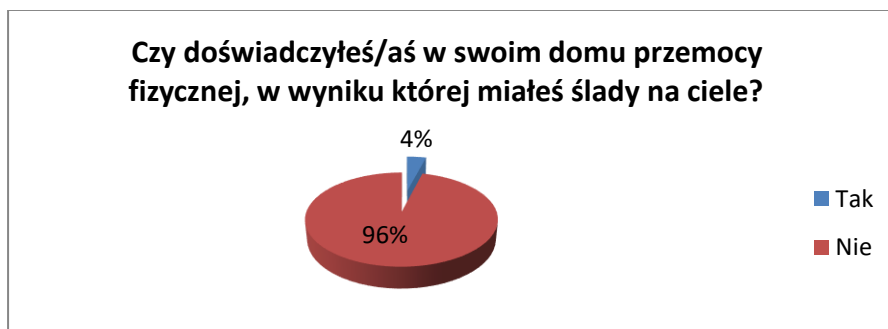

Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

Niemniej jednak w przypadku przynajmniej 4% młodych mieszkańców Gminy stosowane jest poniżanie i wyzwiska, 4% obrażanie się, po 1% szantaże, bicie, popychanie i szarpanie oraz groźby.

W dalszej części ankiety okazało się, że niektórym młodym mieszkańcom z Gminy zdarzyło się dostać lanie od rodziców bądź opiekunów w wyniku którego doznali oni pewnych urazów – 4%. Są to niepokojące dane, bo mimo, iż mogą dotyczyć niewielkiej liczby osób to każdy przypadek, w którym cierpi dziecko, zasługuje na uwagę i przede wszystkim pomoc ze strony innych dorosłych. Przemoc wobec dzieci nie powinna być nawet incydentalna.

Doświadczenie przemocy domowej

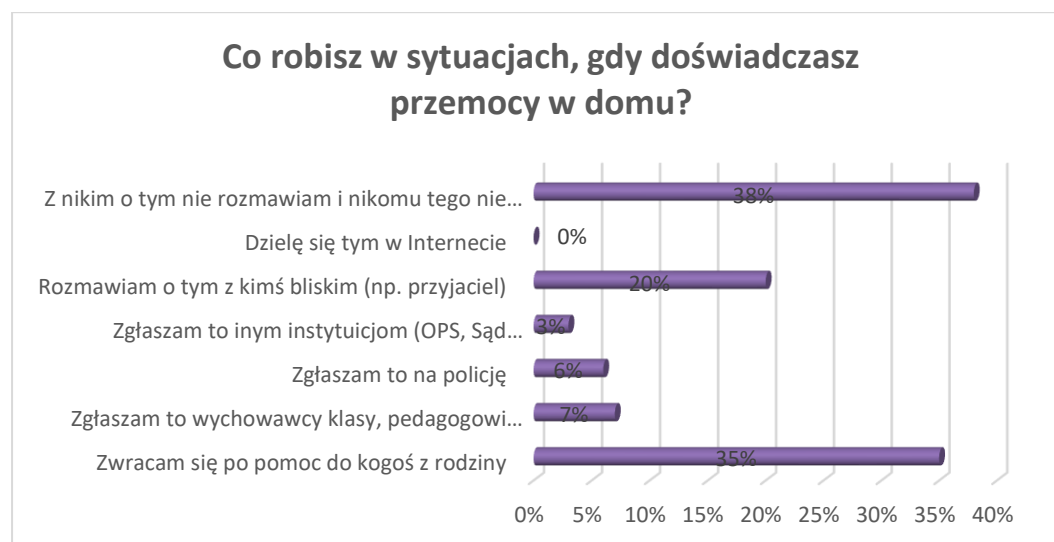

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Zapytaliśmy dzieci i młodzież, co robią w sytuacjach, gdy doświadczają przemocy w domu. Na to pytanie udzieliło odpowiedzi 13% spośród wszystkich uczniów biorących udział w ankiecie, czyli ci ankietowani, którzy przyznają, że zdarzają się w ich domach sytuacje przemocowe.

W przypadku przemocy domowej, 38% ankietowanych z nikim o tym nie rozmawia i nikomu tego nie zgłasza. 35% dzieci zwraca się o pomoc do rodziny, a 20% rozmawia o tym z kimś bliskim. Nieliczni respondenci kierują się z tym do pracownika szkoły (7%), policji (6%) lub MOPS (3%).

Reakcja na przemoc w domu

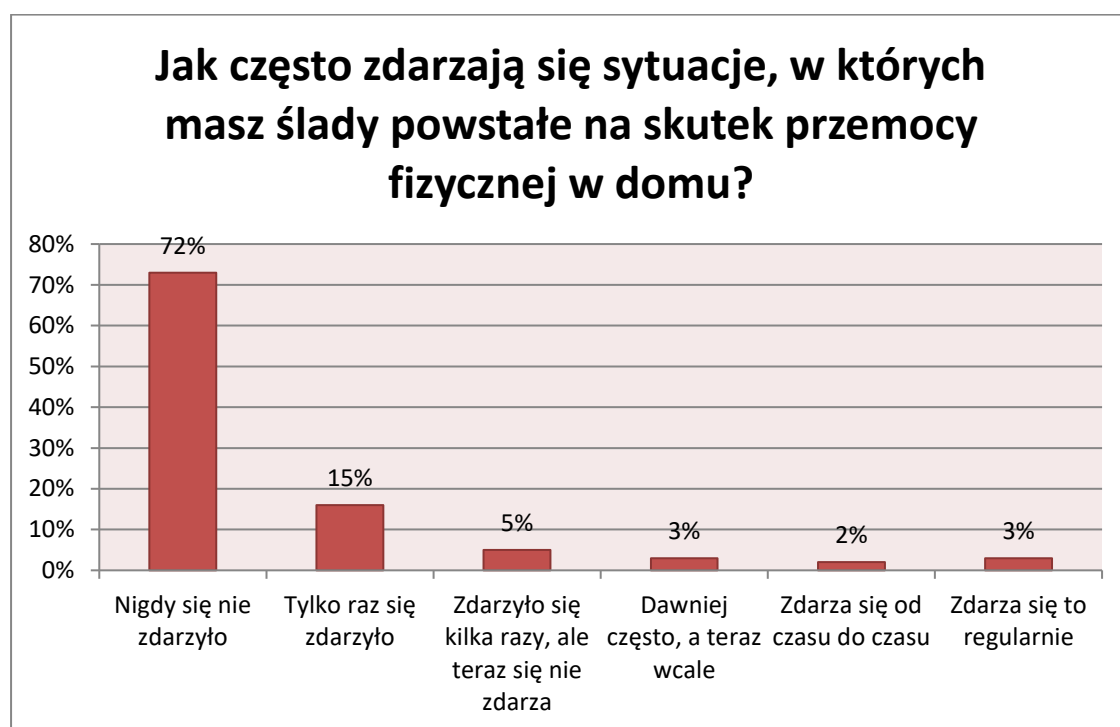
Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Kolejne pytanie miało na celu ustalenie, jak często zdarza się, że wskutek przemocy domowej ankietowani mieli ślady na ciele. Na to pytanie udzieliło odpowiedzi 48% z wszystkich ankietowanych. Brak odpowiedzi świadczy o tym, że pozostałych 52% ten problem nie dotyczy, lecz mogą być wśród nich również osoby, które nie chciały dzielić się takimi informacjami. Według 15% spośród udzielających odpowiedzi taka sytuacja zdarzyła się tylko raz, natomiast 5% twierdzi, że zdarzyło się to kilka razy lecz obecnie już się nie zdarza. 3% odpowiedziało, że dawniej zdarzało się to często, lecz teraz już się nie zdarza. Niestety 3% ankietowanych odpowiedziało, że zdarza się to od czasu do czasu, a 2%- że zdarza się regularnie.

Z odpowiedzi uczniów wynika, że niemal co szósty uczeń przynajmniej raz wskutek przemocy zaznanej w domu miał ślady na ciele takie jak siniaki czy zadrapania.

Przemoc domowa ze śladami na ciele

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

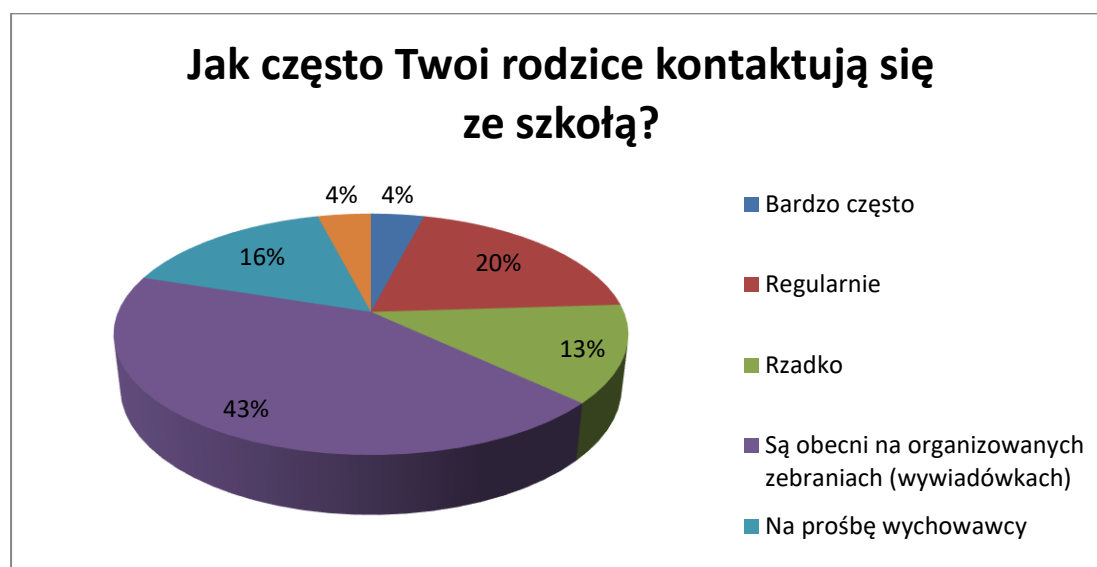
3.B.2 Zjawisko przemocy w szkole

Młodzi ludzie spędzają w szkole bardzo dużo czasu. W pewnym sensie staje się ona ich drugim domem. We wzajemnych relacjach z rówieśnikami uczą się prawidłowych

zachowań społecznych, a nauczyciele oprócz wiedzy wpajają im także zasady, jakimi powinni się kierować. Pełnią rolę wychowawcy, czasem na równi z rodzicem. Dlatego właśnie kontakty rodziców z instytucją wychowawczą, jaką jest szkoła, są takie ważne.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, iż rodzice młodzieży uczącej się w szkołach w badanej gminie kontaktują się ze szkołą przede wszystkim na organizowanych zebraniach takich jak wywiadówki. Taką odpowiedź wskazało 34% pytanym. 20% młodzieży uznało, że ich rodzice kontaktują się ze szkołą regularnie zaś 16%, że bardzo często. Jak twierdzą uczniowie, 13% rodziców kontaktuje się ze szkołą rzadko, zaś 4% wcale.

Kontakt rodziców ze szkołą

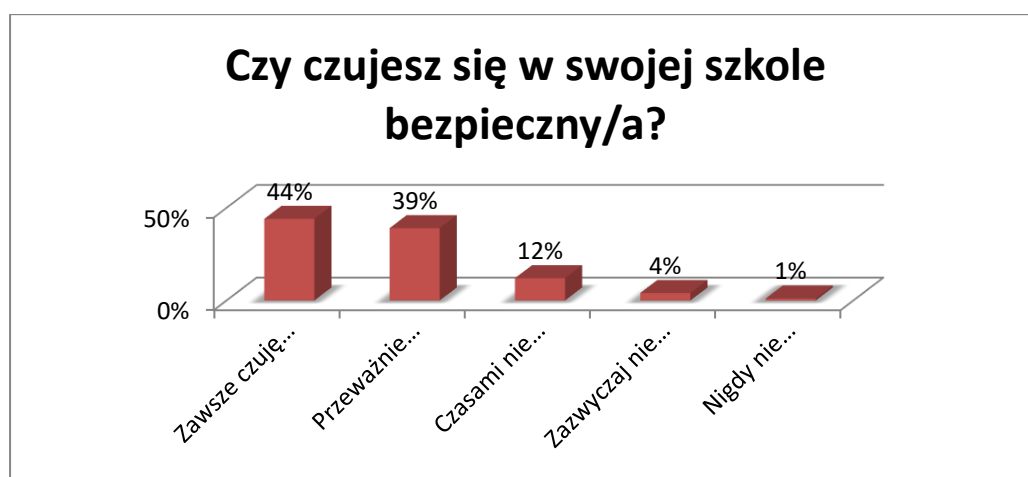

Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

Otrzymane wyniki pozwalają przypuszczać, że w obszarze tym można szukać pewnych powodów do niepokoju. Szczególnie, że badania jakościowe potwierdzają powszechny problem z komunikacją na linii szkoła-dom rodzinny. Kłopoty w kontaktach między tymi *de facto* jedynymi dwoma ośrodkami wychowawczymi dla większości młodych ludzi. Z niepokojem powinni się przyjrzeć tym wynikom szczególnie nauczyciele, ponieważ to oni są gospodarzami terenu, na którym się spotykają z rodzicami. Ci ostatni, jakkolwiek różni, a często i „trudni” nie mają również – w przeciwieństwie do kadry pedagogicznej – profesjonalnego przygotowania do kontaktów interpersonalnych.

Zapytano również dzieci i młodzież, jak oceniają poczucie bezpieczeństwa w swoich szkołach. Z przeprowadzonego badania wynika, iż uczniowie czują się w szkołach raczej bezpiecznie. Zdecydowanie bezpiecznie lub raczej bezpiecznie czuje się w szkole 83% badanych. Brak poczucia bezpieczeństwa deklaruje łącznie 17% ankietowanych uczniów, wybierając odpowiedź, że czasami nie czuje się bezpiecznie (12%), zazwyczaj nie czuję się bezpiecznie (4%) lub nigdy nie czuję się bezpiecznie (1%).

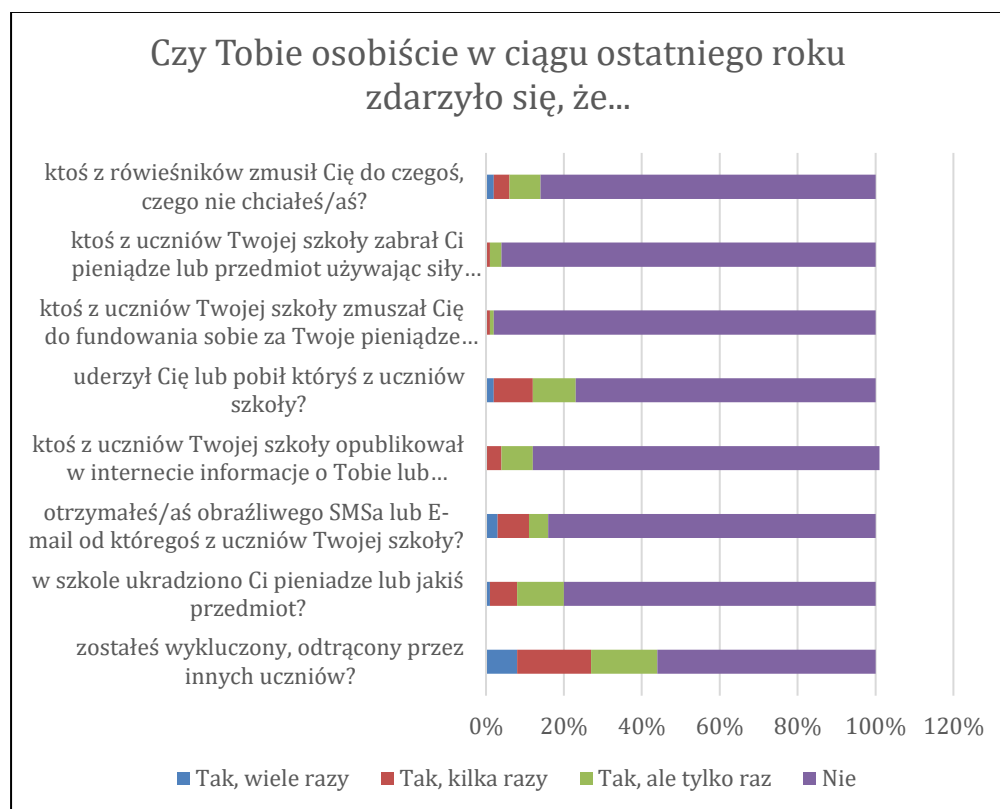
Poczucie bezpieczeństwa w szkole

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

Kolejne pytanie dotyczyło osobistych doświadczeń uczniów z przemocą w szkole w jej różnorodnych możliwych formach.

Przemoc w szkole

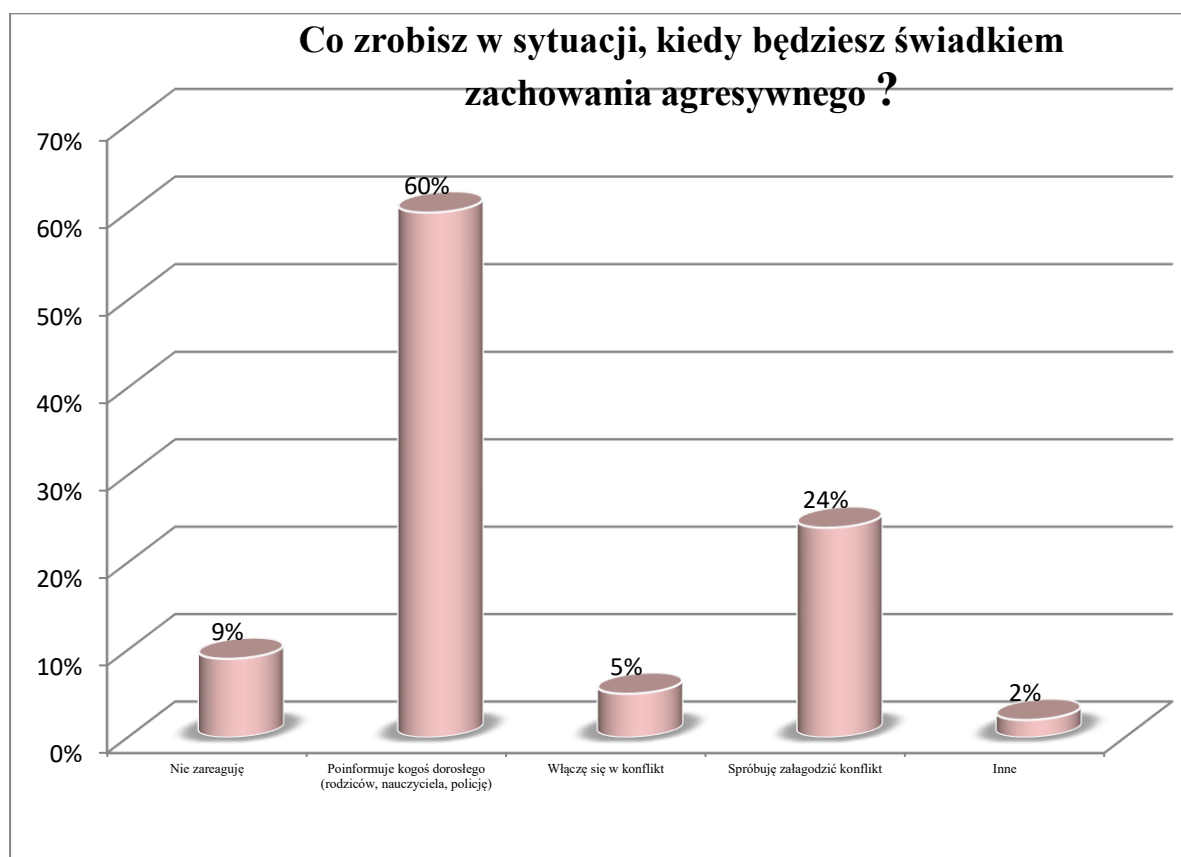
Źródło: Dane z *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin*

Wyniki wskazują na to, że w szkołach stosunkowo rzadko dochodzi do aktów przemocy. Na pytanie, czy zdarzyło Ci się w ciągu ostatniego roku, że byłeś pobity w szkole 23% ankietowanych uczniów z gminy odpowiedziało twierdząco, z czego 10% doświadczyła tego kilka razy, 2% zdarza się to często, a 11% zdarzyło się to raz. Najpowszechniejszą formą przemocy, jakiej doświadczają uczniowie jest wykluczenie, odtrącenie przez innych uczniów. Takie doświadczenia ma aż 44% pytanych, z czego 8% twierdzi, że zdarzało się to często, 19% zdarzało się kilka razy, natomiast 17% mówi o jednorazowej sytuacji.

Przemoc to nie tylko bicie, ale też zmuszanie kogoś do zachowań, na które nie ma ochoty. Do bycia ofiarą tego rodzaju przemocy przyznało się aż 14%. Co piąty uczeń został okradziony w szkole, 8% było zmuszanych do fundowania prześladowcom papierosów, piwa lub innych rzeczy. Obrażliwe SMS-y albo e-maile zostały upublicznione w Internecie, co do których nie było zgody na publikację.

Następnie zapytaliśmy ankietowanych, w jaki sposób zachowują się, będąc świadkiem przemocy, czy agresywnego zachowania. Duża część badanych uczniów uznała, że w sytuacji, kiedy byliby świadkami agresywnych zachowań poinformują kogoś dorosłego. Takiej odpowiedzi udzieliło 60% badanych. Świadczy to o dużym zaufaniu uczniów do rodziców, nauczycieli czy policji. 24% młodych mieszkańców Gminy spróbowałaby załagodzić konflikt. Ankietowani czasem decydują się na to, aby włączyć się w konflikt. Taki rozwój sytuacji przewiduje aż 5% z badanych uczniów. Grozi to staniem się współuczestnikiem sytuacji, w której przemoc stosowana jest jako narzędzie rozwiązywania sporów. Istotny wydaje się również fakt, że 9% badanych oświadczyło, iż nie zareagowałoby na taką sytuację.

Spodziewana reakcja świadka na sytuację przemocową

Źródło: Dane z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych dla Gminy Żnin

C. Podsumowanie i wnioski z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych

W badaniu diagnozującym przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców Gminy Żnin wyróżnić można główne problemy, które pojawiają się w odpowiedziach osób objętych badaniem. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie, które wymagają uwagi ze strony władz samorządowych:

- Za zdecydowanie najpoważniejsze problemy społeczne mieszkańcy uznają te związane z koronawirusem, sytuacją mieszkaniową, nadużywaniem alkoholu oraz brakiem tolerancji dla odmienności.
- Bezrobocie w dosyć znaczny sposób dotyka mieszkańców gminy. W 23% gospodarstw domowych znajduje się osoba bezrobotna.
- Większość mieszkańców (59%) zauważa, że spożycie alkoholu w ostatnich 10 latach na terenie gminy wzrosło. Biorąc pod uwagę fakt, iż uważają oni alkoholizm za jeden z najpoważniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy można uznać, iż oczekują oni od władz lokalnych podjęcia działań zmierzających do rozwiązania tego problemu.
- Z danych wynika, że problem narkotyków nie jest powszechny wśród dorosłych mieszkańców Żnina, ponieważ 82% z badanych stwierdziło, iż nigdy nie zażywali oni jakichkolwiek substancji odurzających uznawanych za narkotyki. Jednak należy zauważyć, że tylko połowa z nich nie zna nikogo, kto zażywałby narkotyki, co oznacza, że problem ten jednak na terenie miasta występuje.
- Aż 61% grupy badawczej zna co najmniej jedną rodzinę, która doświadcza przemocy fizycznej lub psychicznej. Projektowanie działań profilaktycznych w tym zakresie jest konieczne dla miasta w najbliższym czasie.
- Pomimo wielu kampanii wciąż zdarzają się osoby, które wierzą, że kary fizyczne od czasu do czasu są dobre dla wychowania dziecka.
- Większość ankietowanych słyszała o zjawisku cyberprzemocy, pomimo to znaczna część dzieci spędza w domu kilka godzin przed komputerem, nawet powyżej 5 godzin. Wydaje się więc, że mieszkańcy gminy Żnin nie są do końca świadomi zagrożeń, jakie wiążą się z nieograniczonym użytkowaniem tego typu urządzeń przez dzieci. 46% ankietowanych zna lub słyszała o przypadkach cyberprzemocy.

- Rodzice i dzieci mają zupełnie inny ogląd sytuacji korzystania z Internetu. Dzieci deklarują, że spędzają w sieci znacznie więcej czasu niż mówią ich rodzice.
- Większość badanych ma niewielkie doświadczenia z hazardem. Jest jednak obszar z tej dziedziny, który jest bliski wielu badanych – to konkursy polegające na wysyłaniu płatnych wiadomości sms do uczestnictwa w których przyznało się 62% badanych.

Młodzi mieszkańcy Gminy Żnin postrzegają problemy przed jakimi stoi lokalna społeczność w następujący sposób:

- Wolny czas młodzież wykorzystuje głównie na aktywność towarzyską. Wysoko plasuje się również korzystanie z komputera i uprawianie sportu.
- 40% badanych spędza przy komputerze 1-3 godzin dziennie, a 36% 3-5 godzin, co może być przyczyną do niepokoju. Wskazuje to, że warto wspierać młodych ludzi w możliwie jak najbardziej zrównoważonym wykorzystywaniu komputerów i Internetu. Wskazane jest również podjęcie działań profilaktycznych w tym obszarze. Szczególnie, że spora część badanych (39%) deklaruje doświadczenia przemocy w Internecie. To dodatkowo wzmacnia rekomendację o prowadzeniu działań na rzecz bezpiecznego korzystania z sieci.
- Problem przemocy jest obecny nie tylko w świecie wirtualnym. Pewna część uczniów deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jednak 83% badanych czuje się w niej bezpiecznie. 6% ankietowanych wskazuje, że przemoc w ich szkołach to niemal codzienność, a 23% przyznało, że zostało w szkole pobite. Wskazuje to na istnienie problemu. Z przeprowadzonej ankiety wynika, że zajęcia profilaktyczne w tej dziedzinie prowadzone są często, jednak nie przynoszą oczekiwanych skutków. Warto zastanowić się nad innymi metodami zapewnienia uczniom bezpieczeństwa i spokoju w szkołach.
- Badana młodzież darzy dorosłych zaufaniem, w tym nauczycieli, o czym świadczy fakt, że w przypadku zaobserwowania negatywnych, agresywnych zachowań, spory odsetek zwróciłby się właśnie do nich o pomoc.
- Relacje w domu badani określają zazwyczaj jako bardzo dobre i dobre, większa część rodziców badanych uczniów radzi sobie z wychowaniem dzieci bez uciekania się do stosowania kar.

- Deficyt w kontaktach z rodzicami w 17% dotyczył możliwości spędzania więcej czasu razem, a 20% badanych uznało, że brakuje im szczerych rozmów oraz 11% wzajemnego zrozumienia. 26% uznało relacje za wystarczająco dobre.
- Pod względem teoretycznej znajomości alkoholu oraz skutków jego nadużywania młodzi mieszkańcy wykazują sporą wiedzę, co może wynikać z ilości zajęć profilaktycznych przeprowadzanych w szkołach. Mimo to jednak aż 25% uczniów określiło jako prawdziwe zdanie: „alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”.
- Mimo wiedzy teoretycznej alkohol jest obecny w środowisku młodzieży. 27% uczniów ma wśród znajomych takie osoby, które spożywają alkohol, a 2% badanych twierdzi, że pije niemal większość ich znajomych.
- 12% młodych ludzi uczących się przyznaje się do próbowania osobiście alkoholu. 27% z tej liczby to osoby, które pierwszy kontakt z alkoholem deklarują przed 13 rokiem życia. Pomimo rozpowszechnionej profilaktyki, wielu zajęć teoretycznych czy kontroli, jakiej zwykle poddawane są młode osoby przez rodziców i opiekunów, bardzo duży odsetek badanej młodzieży nie zachowuje abstynencji do pełnoletności. Spora część badanych doświadczyła już stanu upojenia alkoholowego. W dodatku część z nich deklaruje łatwość zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Należałoby więc przede wszystkim ograniczyć dostęp młodych ludzi do tego typu substancji i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych. Równie ważne jest zaangażowanie rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- 10% uczniów biorących udział w badaniu paliło papierosy, a 11% uważa że jest to modne. Podobnie jak w przypadku alkoholu, młodzież wskazuje na łatwość samodzielnego zakupu wyrobów tytoniowych oraz sama wykazuje zainteresowanie spróbowaniem papierosów.
- Tak wysokie wartości spożytego alkoholu czy papierosów nakazują czujność pod kątem przestrzegania zasad związanych z niesprzedawaniem obu tych kategorii produktów nieletnim.
- 94% badanej młodzieży oświadczyło, że nie zna osób, które rozprawdzają narkotyki. 2% deklaruje, że takie osoby znajdują się w ich szkolnym środowisku. 1% badanych deklaruje, że ma za sobą pierwszy kontakt z narkotykami.

Najpopularniejszym narkotykiem podobnie jak w całym kraju a nawet Europie jest marihuana. Jej używanie deklaruje 17% ankietowanej młodzieży (która kiedykolwiek próbowała używek).

- Dostęp do narkotyków, zmniejszony zakres kontroli a także panujące wśród młodzieży przekonanie o braku szkodliwości używania marihuany są największymi czynnikami ryzyka. Ponadto, młodzież w 58% nie została namówiona do spróbowania narkotyku, a sama wyraziła zainteresowanie.
- Młodzież wskazywała na łatwość dostępu do zakupu zarówno papierosów, alkoholu jak i narkotyków. Konieczne są więc działania, które ją ograniczą.
- Pomimo działań Gminy w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- Na podstawie przeprowadzonej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej zainteresowaniami. Odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych i promowanie zdrowego stylu życia z pewnością są częścią profilaktyki.

4. Kierunki i cele programu

A. Zasady działania programu

- Wzajemna współpraca instytucji powołanych do pracy z rodzinami w zakresie udzielania pomocy i wsparcia rodzicom, ze szczególnym uwzględnieniem tych, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze.
- Uwzględnianie potrzeb dzieci w podejmowanych działaniach.
- Jawność i poszanowanie godności osób szukających wsparcia w instytucjach.

B. Beneficjenci

Wszystkie cele i działania scharakteryzowane w programie mają służyć poprawie sytuacji rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Żnin.

Program kierowany jest do:

- rodzin z dziećmi zamieszkujących na terenie Gminy Żnin, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które borykają się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej;
- rodzin, którym Sąd ograniczył prawa rodzicielskie lub które postanowieniem Sądu zostały pozbawione praw rodzicielskich;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

C. Cel główny

Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Żnin, wspomagającego prawidłowe funkcjonowanie rodziny, z uwzględnieniem potrzeb rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

D. Cele strategiczne, adresaci, cele operacyjne, działania

Cel strategiczny 1:

- Kultywowanie wartości rodzinnych oraz inicjowanie lokalnych form wsparcia.

Zakładane rezultaty celu strategicznego 1:

Wpływanie na rodzinę, promowanie jej prawidłowych wzorców oraz organizowanie atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu powinno przyczynić się do marginalizacji obszarów wykluczenia społecznego oraz zmniejszenia oddziaływania negatywnych wzorców środowiska rodzinnego na młodych odbiorców. Inwestowanie w rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży wpłynie na wybór społecznie akceptowanych form pożytkowania wolnego czasu w przyszłości. Różnorodne inicjatywy środowiskowe podejmowane w lokalnych społecznościach, jak również te, które organizowane są w Gminie mają zachęcać do wspólnego spędzania czasu z bliskimi i integracji międzypokoleniowej.

Działania do realizacji celu strategicznego 1:

- Promowanie oferty placówek wsparcia dziennego. (Zadanie stałe)
- Organizacja wielorakich form integracji rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń inicjowanych w społecznościach lokalnych. (Zadanie stałe)
- Działalność edukacyjno-informacyjna na rzecz rodziny. (Zadanie stałe)

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 1.

- Liczba i rodzaj działań lokalnych skierowanych do rodzin.
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z placówek wsparcia dziennego.
- Liczba i rodzaj działań promujących formy wsparcia oferowane rodzinie.

Cel strategiczny 2:

- Doskonalenie systemu wsparcia rodziny.

Zakładane rezultaty celu strategicznego 2:

Rodziny objęte wsparciem otrzymają kompleksową pomoc, która ma wpłynąć na zmniejszenie lub wyeliminowanie obszarów ich dysfunkcji. Wzmocnieniu ulegną kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców, co w konsekwencji może zapobiec sytuacji objęcia dzieci opieką i wychowaniem poza rodziną. W sytuacji dzieci pozostających w pieczy zastępczej, wsparcie rodzin, które może umożliwić im powrót do rodziny biologicznej.

Działania do realizacji celu strategicznego 2:

- Rozwijanie systemu asystentury rodzinnej. (Zadanie stałe)
- Ułatwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego. (Zadanie stałe)
- Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. (Zadanie stałe)
- Pomoc w przezwyciężaniu marginalizacji społecznej rodzin i innych obszarów wykluczenia poprzez włączanie ich w projekty i programy ze szczególnym uwzględnieniem tych finansowanych ze środków zewnętrznych. (Zadanie stałe)

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 2:

- Liczba rodzin objętych pomocą MOPS w Żninie,
- Liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny.
- Liczba rodzin, w których zakończono realizację usługi asystenta rodziny, ze wskazaniem na zrealizowanie stawianych w planie pomocy celów.
- Liczba postanowień sądu w sprawie zmiany zarządzeń odnośnie dzieci poprzez ich powrót do rodziny objętej pomocą asystenta.
- Liczba postanowień sądu w sprawie uchylenia nadzoru kuratora w rodzinach objętych pomocą asystenta.

- Liczba interdyscyplinarnych działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.
- Liczba osób/rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego.
- Liczba warsztatów lub innych form pracy grupowej zwiększających kompetencje wychowawcze.
- Liczba rodzin uczestniczących w projektach i programach, zwłaszcza współfinansowanych ze środków zewnętrznych, oferujących dodatkowe formy pomocy.

Cel strategiczny 3.

- Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.

Zakładane rezultaty celu strategicznego 3:

Efektom powinno być rozwijanie i zacieśnianie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi na rzecz rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi w celu zmniejszenia ryzyka powielania działań. Poprzez wsparcie merytoryczne (superwizje i inne formy doskonalenia zawodowego) udzielone specjalistom zajmującym się pomocą rodzinie nastąpi wzrost ich kompetencji zawodowych, co z kolei przyczyni się do zwiększenia efektywności działań w obszarze wspierania rodziny.

Działania do realizacji celu strategicznego 3:

- Doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy różnymi podmiotami zajmującymi się rodziną. (Zadanie stałe)
- Zapewnianie dostępu do superwizji specjalistycznej oraz realizowanie różnorodnych form doskonalenia zawodowego dla kadry pracującej z rodzinami, w tym dla pracowników MOPS w Żninie, Zespołu Interdyscyplinarnego w Żninie oraz dla asystentów rodziny. (Zadanie stałe)

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 3.

- Liczba spotkań z udziałem przedstawicieli różnych instytucji działającymi na rzecz rodzin.
- Liczba szkoleń dla osób zajmujących się pomocą rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem form doskonalenia zawodowego asystentów rodziny.
- Liczba osób objęta szkoleniami i innymi formami doskonalenia zawodowego.
- Liczba superwizji specjalistycznych (grupowych i indywidualnych).

- Liczba osób objętych superwizją specjalistyczną (grupową i indywidualną).

Cel strategiczny 4:

- Wspieranie funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej.

Zakładane rezultaty celu strategicznego 4:

Rodziny mające trudności w zaspokajaniu potrzeb finansowych będą monitorowane przez pracowników socjalnych w zakresie przyznawania świadczeń na warunkach określonych ustawą o pomocy społecznej. Zakłada się, że kompleksowa diagnoza sytuacji rodzin doprowadzi do sytuacji, w której rodziny będą miały wiedzę na temat dostępnych form pomocy i ulg oraz będą z nich korzystać. Rodziny zagrożone utratą mieszkania będą motywowane do korzystania z dodatku mieszkaniowego oraz dodatku energetycznego. Rodziny znajdujące się w sytuacji kryzysowej będą miały zapewnioną pomoc w postaci schronienia, konsultacji interwencyjnych i innych form pomocy świadczonych w ośrodkach wsparcia, interwencji kryzysowej i innych placówkach interwencyjnych. Wszystkie te działania mają przyczynić się do podniesienia bezpieczeństwa bytowego i socjalnego rodzin.

Działania do realizacji celu strategicznego 4:

- Zapewnienie pomocy finansowej dla rodzin zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (Zadanie stałe).
- Kontynuowanie oferty dożywiania poprzez realizowanie programów żywnościowych (Zadanie stałe).
- Zapobieganie utracie mieszkania poprzez pomoc w postaci dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych (Zadanie stałe).
- Zapewnienie pomocy w formie ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej oraz innych placówek wsparcia dla rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji (Zadanie stałe).

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 4:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.
- Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych.
- Liczba rodzin korzystających z dodatków energetycznych.
- Liczba dzieci objętych dożywianiem.

- Liczba rodzin, którym przysługuje dodatek z tytułu wielodzietności.
- Liczba rodzin/osób przebywających w ośrodkach wsparcia, ośrodkach interwencji kryzysowej oraz innych placówkach oferujących schronienie.

E. Monitorowanie, sprawozdawczość i źródła finansowania

Zakładane rezultaty Programu:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci do naturalnego środowiska.
3. Rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie.
4. Realizacja działań o charakterze środowiskowym.

Realizacja i finansowanie Programu:

Koordinowanie, organizowanie oraz inicjowanie Programu należy do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie, który odpowiedzialny jest za jego realizację przy współpracy z lokalnym samorządem, instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się sprawami rodziny.

Sprawozdanie z realizacji Programu przedstawione będzie corocznie Radzie Miejskiej w Żninie, jako integralny element sprawozdania z działalności ośrodka.

Źródłem finansowania zadań ujętych w Programie są środki własne Gminy przeznaczone na realizację działań na rzecz wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł - dotacji, grantów projektowych i innych. Zgodnie z zapisami ustawy jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 50% wydatków przeznaczonych na realizację zadania.

Monitorowanie i ewaluacja Programu z założenia ma służyć sprawdzeniu czy zakładane rezultaty i planowane działania zostały zrealizowane. Program ma charakter otwarty i będzie w miarę potrzeb aktualizowany. Dane statystyczne pozyskiwane podczas realizacji Programu będą analizowane i posłużą sprawdzeniu efektywności podejmowanych działań i wprowadzaniu uzasadnionych zmian w celu podniesienia ich skuteczności.

UZASADNIENIE

Opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny należy zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy. Ustawa wskazuje na konieczność stworzenia systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w sytuacjach kiedy ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Natomiast art. 179 ust. 2 cytowanej ustawy wskazuje, że programy te uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny.

Z uwagi na fakt, że Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 przyjęty Uchwałą Nr XLVII/587/2018 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 7 września 2018 r. traci swą ważność z dniem 01 stycznia 2022 r. uzasadnione jest uchwalenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024.